Azg
Azg
armenian daily

Սեպտեմբեր 16 Հինգշաբթի 1993

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐ ԱՅՍՏԱՍԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 178 (429)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երևան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Թուրքիա

Թեժ մարտեր Արարատի լանջերին

Վաշինգտոն, 15 սեպտեմբեր, ՍՆարտ. Անցած շաբաթվա վերջին թուրքական զորքերը Արևելյան Անատոլիայում սպանել են 55 քրդերի: Այս մասին է հայտնել Ռոյթեր գործակալությունը սեպտեմբերի 13-ին: Ըստ «Բոսբրն Գլոբ» թերթի հաղորդման, սպանվածների առնվազն 3-ը անզեն քաղաքացիներ են եղել: Թուրքիայի իշխանությունները տեղի ունեցածը մեկնաբանել են որպես PKK-ի ղարտիզանների դեմ հաջող գործողություն: Ականատեսների վկայությամբ կիրակի գիշերն Արարատի լանջերին ընթացող թեժ մարտերը ղարզորոնը երևում էին նույնիսկ Հայաստանի տարածից:

Գուցե սրանով են բացատրվում Մոսկվայի լանջերի խորհրդավոր առկայծումները, որ այնման անհանգստություն են պատճառում երևանցիներին, և որոնց բացատրությունը դժվարանում են մեկնել Հայաստանի պատասխանատուները: ■

Կարգախոսում

Ելցին-Ռաֆսանջանի հեռախոսազրույց

Երեկ առավոտյան իրանական կողմի նախաձեռնությամբ կայացավ Բորիս Ելցին-Ալի Աքբար Ռաֆսանջանի հեռախոսազրույցը: Ինչպես հայտնել են ՌԴ նախագահի մամլո ծառայությունից, կողմերը ցանկություն են հայտնել բազմակողմանի զարգացնելու ռուս-իրանական հարաբերությունները, քննարկելու փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող, մասնավորապես՝ Կասպից ծովի հարցերը: Հեռախոսազրույցում մեծ տեղ են գրավել Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հարցերը: Ընդգծվել է գինվածհակամարտության ավարտվելուն նպաստելու, Ղարաբաղյան խնդրի կայուն քաղաքական լուծում գտնելու Ռուսաստանի եւ Իրանի ձգտումը: Ելցինը տեղեկացրել է նաեւ տաջիկ-աֆղանական սահմանի ամրապնդման եւ Տաջիկստանում իրավիճակի կայունացմանը նպաստելու Ռուսաստանի ձգտման մասին:

Իրանը գնահատում է Վելայաթիի այցը. Իրանի արտաքին գործերի նախարար Ալի Աքբար Վելայաթիի Հայաստանի կատարած այցելությունից հետո Հայաստանում Իրանի ԱԳՆ հատուկ ղեսպիռակը BBC-ին տված իր հարցազրույցում հայտնել է, որ «Երեւանի հայերը զգում են, որ չեն կարողանում վերահսկել իրավիճակը եւ ադրբեջանական տարածքի գրավման պատճառով նրանք հայտնվել են մեծ ճնշման տակ: Իրենց հերթին նրանք էլ զգալի ճնշում են գործադրում Ղարաբաղի վրա, որպեսզի վերջինս նստի բանակցությունների սեղանի մոտ»: Անդրադառնալով հակամարտ կողմերի բանակցություններում Իրանի դերին, պատվիրակը նշել է, թե «Իրանը մշտապես ջանքերի մեջ է Բաքվի ղեկավարության հետ: Մենք պետք է շարունակենք խնդրի լուծման մեր ջանքերը: Կովկասի իրավիճակը եւ Ղարաբաղի հարցը պարզ խնդիրներ չեն, նրանց մեջ բազմաթիվ գործոններ են ներառված: Իհարկե, այժմ խնդրի լուծման համար որոշ քայլեր արվել են, բայց անհավանական կլինի սպասել հարցի շատ արագ լուծմանը»:

Ուկրաինան ժխտում է զենք վաճառելը

Ուկրաինայի բարձրաստիճան պաշտոնյաները հերքել են Ադրբեջանին զենք վաճառելու հայկական կողմի մեղադրանքները, նշելով, որ իրենք միայն վերանորոգում են վնասված տանկերը: Ուկրաինայի անվտանգության ծառայության խոսնակ Վիկտոր Վարենիկը հայտնել է, որ Ուկրաինայում ծանր տանկերի վերանորոգման վերաբերյալ միջկառավարական համաձայնություն կա Ադրբեջանի հետ: Ուկրաինան ունի ծանր տանկերի վերանորոգման գործարանների ցանց: Անցած շաբաթ ուկրաինական «Նեզավիսիմոս» օրաթերթը հայտնել է, որ «Ռուսլան» Ան-124 բեռնատար ինքնաթիռներով արդեն կատարվել է ծրագրված 19 թռիչքներից առաջինը: Այս ինքնաթիռը կարող է տեղափոխել 3 տանկ: Շնչած Ուկրաինան պաշտոնապես չեզոք դիրք է գրավում դարաբաղյան հակամարտությունում, կիեւը դիտարկում է Ադրբեջանին որպես մարտավարական գործընկեր եւ նավթի պոտենցիալ մատակարար: Այս տարվա սկզբին Ուկրաինան, Իրանը եւ Ադրբեջանը իրանական գազը Ադրբեջանով Ուկրաինա հասցնելու համար մի ընկերություն են հիմնել, չնայած դեռեւս այն չի գործում: Ռոյթեր

Մոսկվա

ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՀԱՆԴԻՊԵԼ ԱԼԻԵՎԻՆ

Մոսկվայում ստորագրվեց դրամական համակարգերի միավորման համաձայնագիր

Երեկ Մոսկվայում ստորագրվեց Հայաստանի եւ Ռուսաստանի Դաշնության դրամական համակարգերի միավորման մասին համաձայնագիր: Հայկական կողմից համաձայնագիրը ստորագրեցին Վիգեն Չիթեչյանը Եւ Հայաստանի պետական բանկի նախագահ Իսահակ Իսահակյանը, ռուսական կողմից՝ փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը եւ Ռուսաստանի Կենտրոնական բանկի նախագահի տեղակալ Վյաչեսլավ Սոլովյովը:

Նույն օրը կարճատեւ աշխատանքային այցով Մոսկվայում գտնվող ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը 45 ռոպեանոց առանձնազրույց ունեցավ Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Բորիս Ելցինի հետ: ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության հաղորդմամբ, հանդիպման ընթացքում քննարկվել է մասնավորապես ռուբլու գոտում երկու երկրների համագործակցության խնդիրը: Շոշափվել է նաեւ ծմռան նախապատրաստական աշխատանքների հարցը: Երկու երկրների նախագահները քննարկել են նաեւ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդիրները եւ շրջանում ստեղծված իրադրությունը: Հանդիպումից հետո, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարեց, որ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդրում հաջողություն կլինի միայն Բաքու-Ստեփանակերտ անմիջական բանակցությունների ժամանակ: Այդ առթիվ նա բերեց կոնկրետ օրինակներ՝ Սմիռնով-Սենգուր, Արծինբա-Շեւարդնաձե, Ռաբին-Արաֆատ: Տեր-Պետրոսյանը նաեւ նշեց, թե Ղարաբաղի խնդրի լուծման հարցում գլխավորը Ռուսաստանի եւ միջազգային հանրության ջանքերի համախմբումն է: Հայաստանի նախագահի կարծիքով, երկկողմ բանակցությունների սկզբունքը պետք է կիրառվի նաեւ Ղարաբաղի խնդրի հարցում: «Եւ եթե շահագրգիռ կողմերը գիտակցում են այդ փաստը, ապա կարելի է ասել, որ մենք գտել ենք հակամարտության լուծման բանալին», ասաց Լ. Տեր-Պետրոսյանը: Իր կողմից նա վստահեցրեց, որ ինքը միշտ պատրաստ է հանդիպել Հեյդար Ալիեւին եւ լրագրողներին հիշեցրեց, որ դեռ այն ժամանակ, երբ Ալիեւը Նախիջեւանի Գերագույն խորհրդի նախագահ էր, Հայաստանի ղեկավարության հետ կապ էր պահպանում: «Բոլորին հայտնի է, որ դրա շնորհիվ հայ-նախիջեւանյան սահմանում հարաբերական անդորր էր», ասաց նախագահը եւ շեշտեց, թե ինքը պատրաստ է հանդիպման, միայն թե, եթե խոսքը գնում է Ղարաբաղի հարցի կարգավորմանը, ապա անհրաժեշտ է Բաքվի եւ Ստեփանակերտի անմիջական շփում: Ու թեեւ, ինչպես տեղեկացնում է Սնարը, երկու նախագահների հանդիպման ընթացքում չի քննարկվել Ադրբեջանի ԱՊՀ մտնելու հարցը, սակայն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտնել է, թե խնդիր շոշափել են այդ հարցը եւ եկել այն եզրակացության, որ Ռուսաստանն ու Հայաստանը կողջունեն Ադրբեջանի նման ցանկությունը: Անդրադառնալով Ռուսաստանից Հայաստան ուղարկվող բեռների խնդրին, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտնեց, թե իրավիճակը բարդացել է Վրաստանի վերջին իրադարձություններից հետո:

«Մենք այդ կապակցությամբ ինչպես որոշումներ ենք մտածել եւ հուսով եմ, որ ամեն ինչ լավ կլինի», հայտարարեց ՀՀ նախագահը:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Մոսկվայում հանդիպեց նաեւ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովի հետ:

«Ազգ»

Մ. Արեւելք

ՌԱԲԻՆԸ ՄԵՂԱԴՐՈՒՄ Է ՍԻՐԻԱՅԻՆ

Արաֆաթը հաղթական վերադառնում Թունիս

Մարոկկոյից վերադառնալով Երուսաղեմ, վարչապետ Յ. Ռաբինը երեկ մեղադրեց Սիրիային՝ Իսրայել-ՊԱԿ համաձայնության դեմ ներպաղեստինյան ընդդիմությանը հովանավորելու համար: Պաղեստինյան ընդդիմադիր կազմակերպությունների կենտրոնատեղիները, ասաց Ռաբինը, գտնվում են Սիրիայում, եւ վերջինս թույլ չի տալիս, որ լիբանանյան բանակը Հարավային Լիբանանում անհրաժեշտ միջոցներով արգելի Հզբոլլահի հարձակումները Իսրայելի դեմ:

Ինչ վերաբերում է Ռաբաթում Հասան 2-ի թաղավորի հետ նախորդ օրն ունեցած հանդիպման արդյունքներին, Ռաբինին ընկերակցող իսրայելցի պաշտոնատարներից մեկի կարծիքով, այն չի համապատասխանել ակնկալություններին, այլ խոսքով՝ Իսրայել-Մարոկկո դիվանագիտական հարաբերություններ չեն հաստատվել:

Երեկ, Վաշինգտոնում համաձայնագիրը կնքելուց եւ Սենատի անդամների հետ հանդիպում ունենալուց հետո, որի ընթացքում Գազայի ու Երիքովի կառուցապատման համար ֆինանսական օգնություն եւ վարկեր էր խնդրել, Յասիր Արաֆաթը հաղթական վերադարձավ Թունիս, որտեղ Կարթագենի օդանավակայանում նրան վերադարձել էր պետական դեկավարի ընդունելություն:

Մյուս կողմից, երեկ դիվանագիտական աշխուժություն ցույց տվեցին Իսրայել-ՊԱԿ համաձայնության ընդդիմադիր պաղեստինցիները: ՊԱԿ-ի գործկոմի անդամներից Ֆարուկ Քադդումին այց կատարեց Բաղդադ, իսկ համաձայնությանը դեմ էվեարկածներից Ջորջ Հաբաշն ու Նայֆ Հաուաթմեն Տրիպոլիում հանդիպում ունեցան Լիբիայի ղեկավար Քադդաֆիի հետ, ընդդիմությունը միավորելու եւ կազմակերպելու առաջադրանքով:

Արաբական գրավյալ հողերում երեկ նույնպես բախումներ տեղի ունեցան պաղեստինցիների եւ իսրայելցի բանակայինների միջեւ: Սպանվեց 1 պաղեստինցի եւ վիրավորվեց 4 իսրայելցի զինվոր: Զուգահեռաբար, ոստիկանությունը պաղեստինցիներին արգելեց մինչեւ առաջիկա կիրակի դուրս գալ Գազայից, վախենալով հրեաների նոր տարվա տոների առիթով իսրայելցիների հետ նրանց հավանական բախումներից: «Ազգ»

Մինչ Վրաստանում երեկ երկամսյա արտակարգ դրություն հայտարարվեց, Գամսախուրդիայի զինյալները Կոբուլիայի հրամանատարությամբ յոթերեքթի լույս գիշերը Արեւմտյան Վրաստանում հարձակվեցին «Մխեդրիոնի» զինված խմբավորման եւ ոստիկանության համատեղ ռազմակետի վրա: Մարտի ընթացքում զոհվեցին «Մխեդրիոնի» 3 մարտիկ: Նույն գիշերը զվիադականները փորձել են գրավել Սամտրեդիա քաղաքը, սակայն անհաջող: Ներկայումս մարտեր են գնում կառավարական ուժերի եւ Կոբուլիայի միավորումների միջեւ Լանչխութի շրջանում: Զվիադականները վերահսկում են Սամտրեդիա-Լանչխութի ճանապարհը: Կառավարական զորքերը տվել են յոթ սպանված եւ 70 վիրավոր: Փոքի նավահանգիստը շրջափակվել է զվիադականների կողմից: ■

Հայաստան

Հրեատկոծվել են Նոյեմբերյանի եւ Իջեւանի շրջանները

Սեպտեմբերի 14-ի երեկոյան իրադրությունը կրկին սրվել է Հայաստանի հյուսիսարեւելյան սահմանամերձ շրջաններում:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարության տվյալներով, ադրբեջանական կազմավորումները զենքի տարբեր տեսակներից, այդ թվում Գրադ կայանքներից հրետակոծել են Նոյեմբերյանի շրջանի Շավարշավան գյուղի դիրքերը: Հրետակոծությունը շարունակվել է մինչեւ երեկ առավոտ: Սեպտեմբերի լույս 15-ի գիշերը տանկերից գնդակոծվել են Իջեւանի շրջանի Վազաշեն գյուղի դիրքերը: Հայկական ուժերը ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների: Երեկ առավոտյան Ադրբեջանի Թռուզի շրջանի տարածից գնդակոծվել են Տաուշի շրջանի սահմանային դիրքերը: Այստեղ նույնպես հայկական ուժերը դիմել են պատասխան գործողությունների: Երեկ կեսօրի դրությամբ փոխհրաձգությունը շարունակվում էր:

Ստեփանակերտի մեր թղթակիցը հաղորդում է, թե սեպտեմբերի 14-ի երեկոյան Աղդամի շրջանի արեւելքում տեղաբաշխված տանկերից եւ ծանր հրետանուց գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են Մաքսարայ գյուղի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Նախնական տվյալներով, հայկական կողմից տուժածներ չկան: ԼՂՀ կազմավորումները ձեռնպահ են մնացել պատասխան գործողություններից: «Ազգ»

Լեհաստան

Սոմալիում հրթիռակոծվեց ՄԱԿ-ի կենտրոնը

Երեկ նոր բախումներ պատահեցին Սոմալիի մայրաքաղաք Մոգադիշոյում, որտեղ փախուստի մեջ գտնվող գեներալ Այդիդի մարդիկ հրթիռակոծեցին ՄԱԿ-ի կենտրոնատեղին, վիրավորելով շենքում գտնվող 8 մարդու: Մայրաքաղաքի այլ մասերում բախումների ընթացքում սպանվեցին ՄԱԿ-ի խաղաղապահ նիգերիացի 7 զինվորներ, ինչպես նաեւ չճշտված թվով սոմալցիներ, քաղաքի մի այլ մասում ՄԱԿ-ի պակիստանցի զինվորները քարկոծության ենթարկվեցին քաղաքացիների կողմից: Սոմալիում տիրող կացության մասին երեկ աղմիրալ Ջոնաթան Հաուը Նյու-Յորքում զեկուցեց գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիին:

Օտարերկրացիների սպանությունը շարունակվում է

Ֆլորիդայի նահանգապետ Չայլզը նախագահ Քլինթոնից ֆինանսական օգնություն է խնդրել զբոսաշրջիկների դեմ վերջերս թափ առած սպանությունների ալիքը կանգնեցնելու համար: Երեքշաբթի օրը Թալահասի մոտ կատարված սպանությունը այս շաբաթվա մեջ երկրորդն է, եւ իններորդը՝ այս ամիս: Նահանգի զբոսաշրջիկության պաշտպանությունը 30 օրով դադարեցրել են գովազդումը արտասահմանում:

Իրանը հերքում է իրաքյան նավթին առնչվող հաղորդումը

Սեպտեմբերի 15-ին Իրանը հերքեց «Աշ շարք ալ աուսաթ» թերթի այն հաղորդումը, թե իրաքյան նավթը իբր Իրանի տարածքով տեղափոխվում է ուրիշ երկրներ: Ինչպես ասվում է Թեհրանում տարածված նավթի նախարարության հայտարարության մեջ, այդ հաղորդումը միտված է բացառապես Իրանի քաղաքական վարկի խարխլմանը»: «Իսլամական հանրապետությունը լիովին կատարում է այն բոլոր բանաձեւերը, որոնք վերաբերում են Իրաքի դեմ տնտեսական պատժամիջոցների կիրառմանը», ընդգծվում է փաստաթղթում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՍԱՌ ՏԱՍՍ

Շուտով կսկսվի ահաբեկիչների դատավարությունը

Նյու Յորքի Համաշխարհային առեւտրի կենտրոնում ռմբահարության դեպքի քննության համար սկսվել է երդվյալների ընտրությունը: Հետեւյալ դատարանի ներկայացուցիչների կարծիքով, գործի քննությունը կարող է տեւել 12-16 շաբաթ: Չորս ամբաստանյալները մեղադրվում են փետրվարի 26-ին կատարված ահաբեկչության մեջ, որի հետեւանքով զոհվել էր 6 եւ վիրավորվել մոտ 1000 մարդ:

Ցույցեր Փարիզում

Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի 20 տարբեր մասերում, հատկապես կենսական խաչմերուկների եւ մայրուղիների վրա, պետական հատկացումներից զրկվելու համաեվրոպական որոշումից դժգոհ ֆերմերներն անցագրելներ տեղադրելով կազմալուծեցին երթեւեկը: Ոստիկանությունը որտեղ կարող էր արգելեց ֆերմերների ցույցերը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Երեւան

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԿԻՑԸ ՀՍՏԱԿ Է՝ 3.1-4.5

Ուսուցիչների գործադուլը կարծես թե սպառեց իրեն՝ հասնելով հնարավոր առավելագույն հաջողություններին: Համենայն դեպս նման կարծիք հայտնեց հանրապետության լուսավորության նախարար Հայկ Ղազարյանը երեկ կայացած կոլեգիայի ընդլայնված նիստում՝ հայտարարելով, որ թեեւ իր կարծիքով գործադուլավորների պահանջները տեղին եւ իրավացի էին, այնուամենայնիվ պայքարի ծեւը ճիշտ չէր ընտրված:

Գործադուլը, որը սկսվել էր սեպտեմբերի մեկին եւ օրեցօր ավելի ու ավելի մեծ թափ հավաքել՝ ընդգրկելով մինչեւ 45 դպրոց, իր բարձրակետին հասավ սեպտեմբերի 10-ին, որից հետո ալիքը թուլացավ, եւ նախարարի խոսքերով այսօր լրիվ կամ մասնակի գործադուլի մեջ է ընդամենը 15 դպրոց (խոսքը միայն Երեւանի մասին է): Ինչպես հայտնի է, ուսուցիչների հիմնական պահանջը աշխատավարձի բարձրացումն էր, եւ նույնիսկ նախարարը խոստովանեց, որ մեկ դպրոցի դիմաց ներկայումս վճարվող գումարը խիստ ցիչ է եւ չի կարող բավարարել ուսուցիչների նույնիսկ տարրական պահանջմունքները: Եւ այնուամենայնիվ, ըստ նրա, երբեմն ուսուցիչների պահանջը ծայրահեղ եւ անընդունելի չափերի էր հասնում՝ բարձրացնել աշխատավարձը 10 անգամ եւ այլն:

Բանից պարզվում է, որ ուսուցիչներ սոցիալական պայմանների բարելավմանն ուղղված աշխատանքներն սկսվել են դեռեւս երկու տարի առաջ, եւ արդեն 1992 թ. որոշվել է, որ ուսուցիչների աշխատավարձը 1994 թ. հոկտեմբերից պետք է մտցնել սանդղակի մեջ (ըստ որի որոշվում է, թե տվյալ ատյարեզի աշխատողների աշխատավարձը քանի անգամ պետք է գերազանցի հանրապետությունում հաստատված նվազագույն աշխատավարձի չափը): Հետագայում, երկարատեւ բանավեճերից հետո այդ ժամկետն առաջ է բերվել մինչեւ 1994 թ. հունվարի 1-ը: Այլ կերպ ասած, 1994 թ. հունվարից ուսուցիչների համար հաստատված է 3.1-4.5 գործակիցը (մեկ դրույքի դիմաց ուսուցիչները կստանան 3.1-4.5 անգամ ավելի, քան նվազագույն աշխատավարձն է): Ընդ որում, սրա մեջ չեն մտնում լրացուցիչ վարձատրումները դասղեկության, տետրեր ստուգելու եւ այլն: Բնականաբար 3.1-ն այն ուսուցիչների գործակիցն է, ովքեր չունեն բարձրագույն կրթություն, աշխատանքային մեծ ստաժ եւ այլն: Իսկ 4.1-4.5 գործակից ուսուցիչները կարող են ստանալ միայն ատեստավորման հիման վրա: Պրն. Ղազարյանի խոսքերով, ուսուցիչների գործակիցը սանդղակում ավելի բարձրացնելն անհնար է, որովհետեւ դրանից բարձր ստանում է բուհերի պրոֆեսորադասախոսական կազմը: (Այս առթիվ նախարարն այն կարծիքը հայտնեց, թե դրանից ավելի պահանջողները փորձում են իրենց երջանկությունը կառուցել ուրիշի դժբախտության վրա՝ ակնկալելով, թե այդ դեպքում ուսուցիչները պրոֆեսորներից ավելի կստանան):

Եւ քանի որ կոլեգիայի ընդլայնված նիստում իշխում էր այն մթնոլորտը, թե պետք է անդայման վերաբերմունք արտահայտել գործադուլը շարունակող դպրոցների տնօրենների եւ համադասական շրջանների ժողկրթբաժինների վերաբերյալ, ելույթների ընթացքում կարծիքներ հնչեցին, թե այդ դպրոցների տնօրենները հիմնականում իրենց տեղում չեն, իսկ մի շարք դպրոցներում գործադուլների «շարժիչ ուժը» ցածր որակավորում ունեցող ուսուցիչներն են: Ինչ վերաբերում է գործադուլների օրինականությանը, ապա հատուկ այդ հարցը պարզաբանելու նպատակով արդարադատության նախարարությունից հրավիրված մասնագետի խրթին ելույթից պարզվեց միայն, որ արդարադատության նախարարությունն իրավասու չէ մեկնաբանել այդ հարցը:

Մի խոսքով, գործակիցները որոշված են, եւ ամենայն հավանականությամբ ուսուցիչների գործադուլը կդադարեցվի: Այսուհետեւ նրանց աշխատավարձի չափը կախված կլինի միայն հանրապետության նվազագույն աշխատավարձի չափից: Ներկայումս այն 4200 ռուբլի է (թեեւ ամենայն հավանականությամբ հոկտեմբերի 1-ից նոր ինդեքսավորումներ կլինեն), ուստի եթե նույնիսկ ոչինչ չփոխվի, ապա եկող տարի ուսուցիչները 1 դրույքի դիմաց կստանան առնվազն 13020 ռուբլի միջին հաշվով ինդեքսավորումը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀՀ

Բնական պաշարների նոր վարձաչափեր

ՀՀ օրենսդրության հիմունքներին համապատասխան կառավարությունը որոշել է նոր վարձաչափեր սահմանել բնական պաշարների օգտագործման եւ շրջակա միջավայրի աղտոտման համար: Ժամանակավոր կարգով սահմանվում են արդյունաբերության մեջ ջրի օգտագործման, օգտակար հանածոների, հանքային շինանյութերի եւ ջրերի արդյունահանման, անշարժ աղբյուրներից եւ ավտոտրանսպորտից վնասակար նյութերի արտանետումների, հոսքաջրերի բացթողման, թափոնների տեղադրման, ինչպես նաեւ երկրաբանահետախուզական աշխատանքների համար ծախսված գումարների մարման վարձաչափի հաշվարկումը եւ վճարումները:

Վարձը վճարում են հանրապետության տարածքում գործող բոլոր ձեռնարկությունները (անկախ սեփականության ձեւից) եւ քաղաքացիները:

Որոշումը ուժի մեջ է 1993 թվականի սեպտեմբերի 1-ից: ՀՀԿՄԾ

Համաշխարհային բանկի տվյալների համաձայն Հայաստանում մեկ շնչին ընկնող տարեկան եկամուտը 1991 թ. 2150 ամերիկյան դոլարից 1992 թ. իջել է 780-ի: Տաջիկստանում այդ ցուցանիշը նվազել է ավելի քան կիսով չափ, 1050-ից իջնելով 480-ի: ՄԴՀ-ում եկամուտների ամենաբարձր ցուցանիշն արձանագրվել է Բելառուսում, բայց այստեղ եւս նկատվում է եկամուտների անկում տարեկան 3110-ից 2920-ի: 1992 թ. նախկին ԽՍՀՄ երկրներից ոչ մեկում բնակչության մեկ շնչին ընկնող տարեկան եկամուտը չի հասել 3000 դոլարի նշագծին: ՆՏ

Քարոզ

Փորձում են կարգ ու կանոն հաստատել ավիափոխադրումներում

Օդանավերի եւ ուղեւորների անվտանգության ապահովման բնագավառում Ադրբեջանի ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգության նախարարությունների, ինչպես նաեւ մասնային կոմիտեի ծառայությունների գործողությունների համակարգման հարցերին էր նվիրված այդ գերատեսչությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը: Ինչպես սեպտեմբերի 13-ին Պոստֆակտում գործակալության թղթակցին հայտնեցին Ադրբեջանի գլխավոր ոստիկական գերատեսչությունում, խորհրդակցությունում քննարկվել են հետեւյալ հարցերը: Աղջերիի միջազգային հնարավոր քայլերից օդային նավատորմի պաշտպանության ազգային ծրագրի նախագիծը, ռազմավարական նյութերի դուրս բերման արգելքի մասին Ադրբեջանի նախագահի հրամանագրի կատարման ուղիները, օդանավակայանում գործող ազգային անվտանգության եւ ՆԳՆ ծառայությունների կողմից ուղեւորների սպասարկման կուլտուրայի բարձրացման խնդիրները: Խորհրդակցությունում ամփոփվել են ավիահասմների վերավաճառի դեմ մղվող պայքարի արդյունքները: Ստուգումը ցույց է տվել, որ օգոստոսի 19-ից «Ադրբեջանի օդային գծեր» կոնցեռնի գծով վերադարձվել է ակնհայտորեն վերավաճառի համար նախատեսված 11 հազար տոմս, դրանք բոլորը հանձնվել են «Սիրենա» համակարգին: Իսկ օդանավակայանում, որտեղից ամեն օր թռչում է 2200 ուղեւոր, մեկ օրում վերադարձվել է 365 տոմս: ՆՏ

Ադրբեջանում վճռել են թուրքական վարկի կիրառման ձեւը

Ինչպես Պոստֆակտում գործակալության թղթակցին հայտնեցին սեպտեմբերի 14-ին Ադրբեջանի էկոնոմիկայի նախարարության օտարերկրյա ներդրումների վարչությունում, երկրի կառավարությունն արդեն վճռել է Թուրքիայի հատկացրած 250 միլիոն դոլլարանոց վարկի օգտագործման ձեւը. 20 միլիոնը կհատկացվի դեղորայքի ձեռքբերմանը, 50 միլիոնը՝ հացահատիկի, 20 միլիոնը՝ պարենի (միս, կաթ, կարագ) գնմանը, 80 միլիոնը՝ շինարարության կարիքներին: Ինչ վերաբերում է մնացյալ 80 միլիոնին, դրանց ճակատագիրը դեռ անհայտ է: Սակայն այդ գումարը կարող է օգտագործվել հայկական զինված ուժերի հարձակողական գործողությունների հետեւանքով մշակական բնակության վայրերը հարկադրաբար լքած փախստականների խնդիրների լուծման համար: Մոտ ժամանակներս Թուրքիայի խոստացած վարկի շրջանակներում Ադրբեջան կառավարն ժողովրդական ապրանքներ: ՆՏ

Ձերբակալվել է հակամախսանենգային պայքարի բաժնի պետը

Ձերբակալվել է Ադրբեջանի մասնային կոմիտեի հակամախսանենգային պայքարի բաժնի պետ Ռուսլան Հուսեյնկուլիեւը: Քննությունը վարում է հանրապետության դատախազությունը: Այդ մասին հաղորդում են ադրբեջանական աղբյուրները: Թուրան գործակալության տվյալների համաձայն, ձերբակալության պահին Հուսեյնկուլիեւի աշխատասենյակից հանվել է 2 մլն ռուբլի: Մասնային կոմիտեի մամուլի կենտրոնում հայտնեցին, որ այդ գործը բնավ կապված չէ Հուսեյնկուլիեւի հիմնարկի գործունեության հետ եւ այն ենթադրություն արեցին, թե նրա ձերբակալությունը սխալմամբ է եղել: Սնարք

Նվեր Ադրբեջանի ժողովրդին

Եվրոպայի թյուրք եւ իսլամական մշակույթի կենտրոնը, որը գտնվում է Գերմանիայում, պատրաստել է Բաքվում կրոնական, գիտամշակութային կենտրոնի շենքի կառուցման նախագիծ: Ինչպես Պոստֆակտում գործակալության թղթակցին հայտնեցին սեպտեմբերի 14-ին գերմանական կազմակերպության Բաքվի բաժանմունքում, Գերմանիայում հանգանակված միջոցներով ենթադրվում է շենքը հանդերձավորել սարքավորումներով: ՆՏ

Դարիզ

Հայ գիտնականների համաժողովն ավարտվեց

Դոկտոր Հակոբ Կրկյաշարյանի նախագահած «Արարատ» գիտությունների մի ջազգային ակադեմիայի նախաձեռնությամբ կազմակերպված Հայ գիտնականների միջազգային 2-րդ գիտաժողովում Հայաստանից, Ամերիկայից, Ավստրալիայից, Կանադայից, Գերմանիայից, Իրանից եւ Լիբանանից հրավիրյալ մոտ 70 գիտնականները, միանալով Ֆրանսիայի իրենց հայրենակից գործընկերների հետ, 4 օր խորհրդակցում եւ բանավիճում էին հայությանը հուզող գիտական հարցերի շուրջը: Միաժամանակ Փարիզում, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կենտրոնական շենքի շքեղ դահլիճում Հայաստանից հրավիրված «հրաշամանուկները» փարիզահայությանը հիշեցնում էին, թե «հայությամբ կարելի է նաեւ պարծենալ երբեմն»:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի շենքում սեպտեմբերի 6-9-ը հայ գիտնականների համաժողովի անցկացման մասին դոկտոր Հակոբ Կրկյաշարյանից էիք լսել դեռ երեք ամիս առաջ: Ֆրանսահայ իրականության մեջ տասնյակ անվանի ընկերակցություններ կան, որոնցից մեկն է «Արարատ» գիտությունների միջազգային ակադեմիան: Դոկտոր Հակոբ Կրկյաշարյանի յուրօրինակ երազանքն էր մի օր Փարիզում աշխարհի չորս կողմերից հավաքել տարբեր մասնագիտություններ տեր հայ գիտնականներին եւ հայ ժողովրդին հուզող գիտական հարցերի քննարկման առիթ ընծայել: Նա լավ գաղափարներ ուներ, հանուն դրանց ոչինչ չէր խնայում, սակայն, մեկ ձեռքը ծափ չի տալիս եւ «գիտական համագումար, բժշկական ժողով, բատրոնի փառատոն եւ այլն կազմակերպելու համար գիտական, բժիշկ կամ դերասան լինելը բնավ պայման չէ, քանի որ նման միջոցառումներ կազմակերպելը իմքնին մի արհեստ է եւ ինչպես ուրիշ տասնյակ հազարավոր արհեստներ, պետք է բողնել արհեստավորներին»:

Սեպտեմբերի 6-ին ժամը 19-ին Փարիզի երկրորդ հայաբաս արվարձան Իսի լե Մուլինոյի ցուցահանդեսների պալատում խաղաղաշունչ երեսփոխան պրն. Անդրե Սանտինիի ի պատիվ հայերի տված «կոկտեյլով» պաշտոնապես բացվեց համաժողովը, որի գործնական մասն սկսվեց հաջորդ առավոտյան:

Երբ դահլիճում ՀՀ արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Արման Կիրակոսյանն ընթերցում էր ՀՀ նախագահի ողջույնի ուղերձը, դահլիճում ներկա էին միայն «Յառաջ»-ի եւ «Ազգ»-ի ներկայացուցիչները: Օտար մամուլից որեւէ լրագրող չկար:

Ներածական բաժնում ելույթ ունեցան նաեւ դոկտոր Հակոբ Կրկյաշարյանը (գիտաժողովի նախագահ), Ադնան Բադրանը (ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրենի տեղակալ), Ժերալդ Գելտոնը (Փարիզի քաղաքապետի խորհրդական), Ֆաբրեզ Սարգսյանը (Հայաստանի ԳԱ նախագահ), Վահան Գրիգորը (Ամերիկահայ ճարտարագետների եւ գիտնականների միության նախագահ) եւ ուրիշներ:

Սեպտեմբերի 7-ի երեկոյան ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մեծ հանդիսասրահում կազմակերպվեց գեղարվեստական երեկույթ: Հայաստանում վերջերս գործունեություն ծավալող «Հայ մշավորական կին» միջազգային գիտամշակութային, կենտրոնը, որը մինչեւ օրս համերգներ, ցուցահանդեսներ, գիտաժողովներ է կազմակերպել ի նպաստ ազգի հոգեւոր վերելքի, այս անգամ դահլիճին ներկայացրեց Հայաստանի մի քանի շնորհալի երաժիշտ երեխաների կատարումները:

Անուշը հայտնել չուզող փարիզահայության կարկառուն դեմքերից մեկը իմ ականջին փսփսում էր. «Եղբայր, եթե գրես, սաղրիշի տեղ կանցնես, եթե չգրես (չեմ ասում, թե գրելու դեպքում շատ բան կփոխես) պարտականության մեջ թերացած կլինես: Այս դահլիճին նայեցեք, հազիվ մոտ երեք տասնյակ ֆրանսահայեր են ներկա ընդամենը 500 տեղանոց սրահում: Ու՞ր են պարահանդեսներում, սեղանների շուրջը «հայրենասիրության» քարոզություն անող ֆրանսահայերը»:

Բարեկամս իրավունք ուներ: Գեղարվեստական երեկույթին «մի կերպ» եկած ֆրանսահայերն էլ մեզ էին մոտենում եւ խրենց հիացմունքն արտահայտում: Մեկը նույնիսկ ասաց. «Երբ այս երեխաների ձայնադիսկները, լազերային դիսկեսները եւ տեսաերիզները ունենայինք մեր ձեռքի տակ, հավատացեք, մեր երեխաները կդադարեին ամաչել հայ լինելու համար եւ, ընդհակառակը, կհպարտանային»:

Երեկոյան եղան նաեւ «հեսարիր» երեւույթներ: Նախկին հայաստանցի, այժմ ամերիկահայ դերասանուհի տիկ. Մարի-Ռոզ Աբուսեֆյանը Պարույր Սեւակի «Անլռելի զանգակատնից» հատվածներ արտասանելիս իր sexy հագուստի մեջ այնպիսի օձագալարաշարժումներ էր անում, որ հանդիսականներն սկսեցին ավելի շատ հեսարրրվել այն բանով, թե նրա հագուստը երբ է վերջնականապես վայր ընկնելու:

Կազմակերպիչների «խնամիական» չափանիշների հետեւանքով «հոյակապ երեկո մը վերջ գտավ անճաշակությունով», եւ լավ է, որ օտար մամուլից որեւէ մեկը ներկա չէր:

Հետեւյալ օրը շարունակվեցին գիտական զեկուցումները եւ հայաստանցի արվեստագետների ցուցահանդեսները, որոնք զերծ չէին մի շարք թերություններից:

Թող նեղացող չլինի, սակայն վատ չէր լինի իմանալ, որ Հայաստանի պատվիրակության անդամ գիտնականներն ինչպիսի պայմաններում անցկացրին փարիզյան մեկ շաբաթը: «Հայաստանցի են, առանց զուգարանի, առանց լոգարանի, առանց հեռախոսի վարժված են, ասամնին կսեղմեն ու կադրին» մտայնությունը, ինչպես ուրիշ ծամծմված հասկացություններ, պետք է հիմնովին փոխվեն: Գործը, ձեռնարկումն իմքնին շատ մեծ էր, սակայն իր եւ մեր ազգի մեծությունը վայել պետք է աշխատենք, ոչ թե սիրողական մակարդակով:

ՐԱՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱՔՍ
Մեր սեփ. թղթակից, Փարիզ

digitised by A.R.A.R.@

Դիտարան

Ստեղծվել են սոցիալական ծառայություններ

Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալապես առավել անապահով ընտանիքների վիճակը բարելավելու նպատակով ՀՀ կառավարության 1993 թվականի սեպտեմբերի 10-ի թիվ 458 որոշմամբ հանրապետության շրջաններում եւ քաղաքներում ստեղծվել են սոցիալական ծառայություններ:

Որոշմամբ հաստատված է սոցիալական ծառայության օրինակելի կանոնադրությունը:

Սոցիալական ծառայությունը կոչված է աջակցելու միայնակ, անօգնական ծերերին ու հաշմանդամներին, անչափահաս երեխաներ ունեցող բազմազավակ ընտանիքներին, ծնողազուրկ եւ հաշմանդամ երեխաներին, միայն կենսաթոշակառուներից կազմված ընտանիքներին, ինչպես նաեւ սոցիալապես առավել անապահով ընտանիքներին եւ ուղղված է նրանց հիմնական կենսական պահանջմունքների բավարարմանը, կենսագործունեության համար համապատասխան պայմանների ստեղծմանը, սոցիալական հարմարվողականության եւ ակտիվ երկարակեցության պահպանմանը: «Ազգ»

Ոչ թե 500, այլ 4500

Մեր թերթի երեկվա համարի երկրորդ էջում տպագրել էինք Նոյան տարեսկզբի գործակալության հաղորդած մի տեղեկություն, որ ասվում էր, թե «Արտարտեսակնացման ծրագրով 1993-94 թթ. նախատեսվում է խնայել կանաչոտրել մոտ 500 ձեռնարկություն»: Նույն օրն իսկ խմբագրություն զանգահարեց արտարտեսակնացման պետական հանձնաժողովի անդամ որն, Բագրատ Անդրեասյանը, հայտնելով, թե ինքը ոչ թե սեփականաշնորհման ենթակա 500 ձեռնարկություն է ասել, այլ 4500, որ, անշուշտ, պատկերն ամբողջովին փոխում է: Ակամա սխալի հանար ներողություն ենք խնդրում ընթերցողներից:

Զրույցներ

«ԴԺՎԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՆ ԱՆՑՆՈՒՄ ԵՆ, ՍԱԿԱՅՆ ՀՈԳՈՎ ՈՒԺԵՂՆԵՐԸ ՄՆՈՒՄ ԵՆ»

Ամերիկյան հայտնի քարոզիչ Ռոբերտ Շուլլերի այս խոսքերը, որոնք նա ասել է կիրակնօրյա քարոզներց մեկի ժամանակ Կալիֆորնիայի բյուրեղյա տաճարում, միանգամայն համաղասախանում են մեր ոգեմության ոգուն: Բազմիցս, ոչ միայն հայտնի անհատների, այլեւ հաճախ նաեւ ամենահասարակ մարդկանց օրինակով ապացուցված է, որ ինչոիսի անհաջողություններ էլ հետաղնեն մարդուն, ինչոիսի անհավանական բարդ, խճճված իրադրության մեջ էլ նա ընկնի, ինչ հարվածներ էլ հասցնի նրան ճակատագիրը, եթե մարդն ունի հաղթելու կամք, դիմանալու, գոյատեւելու եւ հաջողության հասնելու ցանկություն, անկասկած, այդպես էլ կլինի:

Հայաստանում բրամոլներ եւ հարբեցողներ չկան: Ինչո՞ւ զուր տեղը ջուր դոյտրել: Սակայն, ցավոք, հանրապետությունում եւ հարբեցողներ եւ բրամոլներ կան: Թեեւ, ճիշտ է, հարկավոր է խոստովանել, որ Համաշխարհային առողջապահության կազմակերպության մասնագետները Հայաստանի վիճակը գնահատում են որպես բարեհաջող:

Ովքե՞ր են բրամոլները ու հարբեցողները: Ոմանք նրանց համարում են կորած մարդիկ, այլոք՝ հանցագործներ (դա հիմնականում վերաբերում է բրամոլներին), սակայն բժիշկները, մասնավորապես հանրապետության գլխավոր narկոլոգը, Հանրապետական narկոլոգիական դիսպանսերների գլխավոր բժիշկ Սեդա Ջամալյանը խորապես համոզված են՝ թե մեկը եւ թե մյուսը, այսինքն, եւ բրամոլները եւ հարբեցողները խորապես հիվանդ մարդիկ են: Նրանց ոչ թե դատել, այլ բուժել է հարկավոր:

Ս. Ջամալյանի խոսքերով՝ վերջին շրջանում Հայաստանում գտնվում է գինեմոլությամբ եւ բրամոլությամբ հիվանդների թվի անընդհատ աճ: Ու թեեւ բժիշկները չեն զբաղվում սոցիոլոգիական հետազոտություններով, գինեմոլության եւ բրամոլության տարածման դատճառների մեջ, Սեդա Ջամալյանի կարծիքով, կարելի է առանձնացնել նախ հանրապետությունում սոցիալ-տնտեսական դրության վատթարացումը, երկրորդ՝ մարդկանց բերահավատությունը հանրապետությունում տեսանելի առյուգայում կենսամակարդակի բարձրացման, հետեւաբար նաեւ վաղվա օրվա հանդեպ, երրորդ՝ յուրաքանչյուր օրվա հետ մեծացող զուտ կենցաղային դժվարությունները եւ այլն:

Այսօրվա դրությամբ, ըստ հանրապետության գլխավոր narկոլոգի տվյալների, հանրապետությունում գրանցված են 317 բրամոլ եւ 5158 գինեմոլ, իսկ բուն Երեւանում՝ 215 բրամոլ եւ 1427 գինեմոլ: Բացի դրանից, 1113 մարդ հանրապետությունում (դրանցից 900-ը՝ Երեւանում) վերցված են բժիշկների ընթացիկ դիտարկման՝ կազմված այն բանի հետ, որ այդ մարդիկ նշված են բրամիջոցների ոչ դարերաբար, այլ թեկուզեւ ժամանակ առ ժամանակ օգտագործման հատկանիշով:

Ս. Ջամալյանի կարծիքով, թեեւ դաշտանական վիճակագրությունը նշում է Հայաստանի բարվոք դրությունը, համաճարակագիտության, բրամոլության եւ իրավադատական մարմինների՝ բրադեղերի ու շշմեցնող այլ միջոցների ոչ բժշկական օգտագործման վերաբերյալ օպերատիվ, ինչպես նաեւ կողմնակի տվյալների վերլուծությունը ցույց են տալիս այն ծավալները, որոնք գերազանցում են մասնագետների ամենահամարձակ ենթադրությունները: Ենթադրաբար, Երեւանում չհաշվառված բրամոլների ու բունդոլների քանակն ավելի քան 20 անգամ շատ է: Աճում է նաեւ բրաբիզնեսի հանդեպ հետաքրքրությունը, որը չի կարող չանդրադառնալ հիվանդությունների տարածման վրա:

Բժշկական վիճակագրության համաձայն մինչեւ 18 տարեկան բրամոլների քանակը կազմում է 01 տոկոս, 19-30 տարեկաններին՝ 50 տոկոս, 31-40 տարեկաններին՝ 31 տոկոս, 40-50 տարեկաններին՝ 14 տոկոս, 50 եւ ավելի տարի ունեցողներինը՝ 5 տոկոս: Այսինքն բրադեղերի օգտագործման ամենամեծ բաժինն ընկնում է ամենաերիտասարդ ծաղկուն հասակին, երբ ճակատագիրը հնարավորություն է ընձեռնում օգտագործել բնության տված ունակությունները. լինի դա գիտական հայտնագործություն, թե գյուտարարություն, բիզնես, կապիտալի ստեղծում, աստիճանատանդակավոր վերելք կամ, վերջապես իր համար բարձր անուն եւ հանրահայտության նվաճում: Սակայն կանաչ օձի հանդեպ կիրքը կամ կործանարար խոտի զանազան «կանաչների» օգտագործումը փչացնում է մարդու ուղեղի ու դատիժների հին համակարգը. ինչ հարկադրաբար են բերել narկոդիսպանսեր, թե ինքդ ես եկել բուժման, անմիջապես համաղասասխան տեղեկություններ էին հաղորդվում միլիցիա՝ հաշվառման վերցնելու համար: Բնականաբար դա վախեցնում էր անգամ նրանց, ովքեր կցանկանային ձերբազատվել երիտասարդության կործանարար սովորությունից: Ահա թե ինչու շատ մարդիկ գնացին այլ հանրապետություններ բուժման, այնտեղ հսկայական գումարներ վճարեցին, միայն թե խրենց անունները հայտնի չդառնան:

Այժմ Հանրապետական narկոլոգիական դիսպանսերում կարելի է բուժվել անանուն ու «գաղտնի»: Բժիշկները երաշխավորում են հիվանդների անունները գաղտնի պահելն ու դեոնտոլոգիայի» սկզբունքները:

Հարկ է նաեւ ասել, որ Հայաստանի կառավարությունն այժմ բոլոր շահագրգիռ նախարարությունների հետ, բնականաբար, ներառյալ նաեւ բժիշկները, զբաղվում է բրամոլության ու բրաբիզնեսի դեմ պայքարի ազգային ծրագրի մշակմամբ:

Ավաղ, չգիտես ինչու, ժողովրդի մեջ կարծիք է արմատավորվել, որ գինեմոլությունն ու բրամոլությունն անբուժելի են: Այո, այդ հիվանդությունները դժվար են բուժվում, հատկապես երբ դրանք անտեսվել են, ինչպես նաեւ երբ մարդը ինքը ներքուս հակազդում է բժիշկներին: Սակայն երբ հիվանդը բուժման բուռն ցանկություն ունի, վստահում է բժիշկներին, եւ գլխավորը, հավատում իր ուժերին, արդյունքը լինում է դրական: Ս. Ջամալյանը բերեց մի շարք օրինակներ, երբ 5-6 տարվա սաաժով բրամոլները, ինչպես նաեւ համախառն ձեւով 15-20 տարի խմած գինեմոլները բուժումից հետո արդեն 10 տարի չեն տրկվում, իսկ նախկին գինեմոլներն ավելի քան 15 տարի չեն խմում:

Մարդու մեջ կան ներքին հսկայական հնարավորություններ: Դրանք ճիշտ հունի մեջ դնելով, ցանկանալով ու հավատալով, կարելի է հաղթել անգամ այնպիսի սարսափելի հիվանդությունների, ինչպիսիք են գինեմոլությունը եւ բրամոլությունը:

ՎԵՐԿ ՏՎԵՏԿՈՎԱ

Տրանսպորտ

7 նոր տրոլեյբուս եւ վիճակի բարելավման հույս

Երեւանի քաղաքապետարանը երեկ ֆնանակեց քաղաքի տրանսպորտի եռ կարգի վարչության 1993 թ. առաջին կիսամյակի աշխատանքը եւ տրանսպորտի աշխատանքի հետագա բարելավման հարցերը: Քննարկմանը մասնակցած կողմերը հանգում էին եզրակացության, որ քաղաքային տրանսպորտը լուրջ օժանդակության կարիք ունի: Քաղաքապետարանի տրանսպորտի վարչության պետ Արամայիս Գալստյանի խոսքերի համաձայն, ներկայումս տրանսպորտի ոչ մի տեսակի համաղասասխան քանակություն չի ապահովվում: Ընդամենը 30-40 տոկոս վառելիք է ստացվում:

Ըստ ՀՀ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարի առաջին տեղակալ Աշոտ Շահնազարյանի, որպեսզի Երեւանի բնակչությունը գոհ լինի տրանսպորտային սպասարկումից, անհրաժեշտ է այսօրվանից 2.5 անգամ ավելի շարժակազմ: Դա նաեւ դոտացիայի խնդիրը. 2 միլրդ 700 մլն ռուբլու փոխարեն կառավարությունում ընդունվել է 1 միլրդ ռուբլու չափը:

Գերխնդիր է հատկապես վառելիքի հարցը: Գնալով դրա քանակները նվազում են: Նախարարի առաջին տեղակալն անդրադարձավ նաեւ տրոլեյբուսների աշխատանքը խոչընդոտող ենթակայանների աշխատանքին: Իրենց դիտարկումները, հսկումները ցույց են տվել, որ երեկոյան ժամերին տարբեր տեղեր հոսանքը դարբերաբար անջատվում է անհայտ դատճառներով: Որոշ տեղերում նկատվում են լարերի դիտավորյալ վնասումներ, որոնք վնասում են կոնտակտային գծերը: Եթե փողոցում 20 լիտր դիզվառելիքը վաճառվում է 10-11 հազար ռուբլով, բնականաբար վարորդներին լայն հնարավորություն է ընձեռվում ընդամենը իր 85 լիտրից 20-ը վաճառելով օրվա դլանը կատարել, իսկ մնացածը... Դե հարցնենք, թե որ են կորչում ավտոբուսները. կգտնե՞նք:

«Փափախչիների» հարցը, որոնցով լեցուն են այսօր կանգառները: Երեւանի ՆԳՎ դեպի տեղակալը ի լուր՝ բոլորի հայտարարեց, թե «երբ որեւէ մեկը կարծում է, թե միլիցիան ի վիճակի չէ գործ անել, չարաչար սխալվում է: Տվեք ինձ կոնկրետ մեքենայի համար, ես միանգամից հարցը լուծեմ»: Նա հավատեց, թե ինքը ի վիճակի է «գրոնչիներին» գրել, սակայն դրանից կտուժի բնակչությունը. քանի որ քաղաքային տրանսպորտն ի վիճակի չէ բավարարել բնակչությանը:

Իբրեւ լավատեսական ավարտ նշենք, որ մայրաքաղաքի տրանսպորտի շարժակազմը կհարստանա 7 տրոլեյբուսով, որոնցից առաջինը երեկ գիշեր Աստվորդոլից ինքնաթիռով ժամանեց Երեւան: Գ. Ն.

Հարգելի հայրենակիցներ

Ս/թ սեպտեմբերի 21-ին Մատենադարանի մոտ, Թատերական հրապարակում եւ երիտասարդության դպրոցում ՀՀ կառավարությանն առընթեր ֆիզիկական կուլտուրայի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի վարչությունը, Ազգային երիտասարդական կենտրոնը, բուհերի ուսանողական խորհուրդները նշելու են անկախության օրը:

Մատենադարանի մոտ, առավոտյան ժ. 11:00-ին Դուք հնարավորություն կունեք տեսնել Արտակ արքային եւ Դավիթ-Բեկին իրենց ժխտքերով: Թատերական նացված այս միջոցառման ընթացքում կիանդիսանեք երաժշտության նշանավոր գործիքների եւ խմբերի:

Այնուհետեւ ժ. 13:00-ից մինչեւ 16:00-ը Թատերական հրապարակում կանցկացվի ժողովրդական տոն՝ կինոյի, էստրադայի, հումորի նշանավոր կատարողների եւ առանձին հանդիսատեսների մասնակցությամբ: Անկախության օրվան նվիրված տոնահանդեսը ժ. 16:00-ին կտեղափոխվի երիտասարդության դպրոցի մեծ դահլիճ, ուր կսկսվի ուսանողական շոու ծրագիրը՝ հանրապետության բուհերի հավաքական թիմերի մասնակցությամբ:

Անկախության օրվան նվիրված տոնահանդեսի հովանավորն է «ԻՄՍԿ» հայի տալական համատեղ ձեռնարկությունը:

NAAVI
AVIACORPORATION
«ՆԱԱՎԻ» ավիաընկերությունը առաջարկում է
ԵՐԵՎԱՆ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ
ավիաուղի: Մոսկվա չվերթը կկայանա սեպտեմբերի 23-ին:
Տոմսերը վաճառվում են ընկերության գրասենյակում:
Հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ.
Հեռախոսներ՝ 56-49-78, 58-26-53

Կարդա

Բարոյական աջակցությունն անհրաժեշտ է բոլորին

Հանրապետության հիվանդանոցներում այսօր բուժվում են Ղարաբաղում ու հանրապետության սահմանամերձ շրջաններում մարտական գործողություններում վիրավորված շատ ազատամարտիկներ: Սակայն նրանց բուժօգնությունից բացի անհրաժեշտ է նաեւ բարոյական աջակցություն, որն ավելի հստակ դարձնում է նրանց հավատը իրենց գործի նկատմամբ, հավատում, որ նրանց չեն մոռանում: «Ներկայումս հանրապետական այրի կլինիկական հիվանդանոցում բուժման մեջ են գտնվում քաջակորով դատանիներ, ԼՂՀ Մարտունու շրջանի Հեր-Հեր գյուղի բնակիչներ», խմբագրությանը հասցեագրած նամակում գրում է դատերազմի եւ աշխատանքի վետերան, դատերազմի երկրորդ կարգի հաշմանդամ Զ. Մարկոսյանը: Տեղեկանալով նրանց մասին, Մատոցքի շրջանի դատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերանների խորհրդի մի խումբ անդամներ այցի են գնում 409, 410, 411 հիվանդասենյակներում բուժվող դարաբցոցի ազատամարտիկներին: «Խորհրդի սուղ միջոցներից,- գրում է նամակի հեղինակը,- մարտիկներին հանձնվեցին հազարական ռուբլի եւ շնորհակալական նամակներ»:

Նման ձեռնարկները չնայած իրենց նյութական ոչ այնքան մեծությանը, բարոյական անգնահատելի օգնություն են, հոգեբանական մեծ աջակցություն: Այդպիսիք անհրաժեշտ են այսօր շատերին: «Ազգ»

Ղարաբաղի ռուսները դիմում են Ալեխի Երկրորդին

Երեքշաբթի օրը Լեռնային Ղարաբաղի ռուսական համայնքի 14 ներկայացուցիչներ դիմել են Մոսկվայի եւ Ռուսիա ամենայն դատրիարք Ալեխի Երկրորդին, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Մենք՝ Լեռնային Ղարաբաղում ապրող ուղղափառ հավատի մի խումբ ներկայացուցիչներ, խնդրում ենք Ձեր օրհնանքը Ստեփանակերտում ռուսական ուղղափառ եկեղեցու ծիսական համայնք ստեղծելու համար: Տեղական իշխանությունները համաձայն են օգնել մեզ, ինչի մասին հավաստել է Հայ առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոս Մարտիրոսյանը: Արտասահմանից մեզ մոտ են գալիս աղանդավորներ, առաջարկում ընդունել իրենց հավատը, սակայն կազակները չեն թույլատրում, ասում են՝ դա մեղսագործություն է: Ձեզ վերադարձություն, օգնեք մեզ, մի բողոք դժբախտության մեջ, Հայաստանից կամ Ռուսաստանից հոգեւորականներ ուղարկեք»:

Ղարաբաղում բնակվող ուղղափառ ռուսները մինչ այդ դիմել են ԼՂՀ Պետական նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին ռուսական մշակութային համայնքը գրանցելու խնդրանքով: Քոչարյանին ուղղված նամակում հույս է հայտնվել, որ նման համայնքի ստեղծումը կնպաստի Ղարաբաղի ռուսների հոգեւոր եւ մշակութային արժեքների պահպանմանը, Ռուսաստանի հետ կապերի ամրապնդմանը: Մնում է ավելացնել միայն, որ ծիսական համայնքն ստեղծելու համար բավական է 10 հավատացյալների ներկայությունը:

ՎԱՀՐԱՄ ՍՊԱՍՏՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից. Ստեփանակերտ

Հոգեբանական եւ հոգեթերապեւտիկ կոնսուլտացիա

Նեւրոհոգեբույժ փսիխոթերապեւտ Վարդգես Դավթյանը կատարում է հոգեբանական պրոբլեմներ ունեցող անձանց եւ հիվանդների ընդունելություն: Եթե ունեք վախ, տագնապ, դեպրեսիա, սեւեռուն մտքեր, սեռական թուլություն (սառնություն), համառ գլխացավ, անքնություն, հոգեախտաբանական գանգատներ, կարող եք դիմել թիվ 8 բուժմիավորման պոլիկլինիկա (2-րդ հարկ, նեարոգների կաբինետ), կամ Կոմիտաս 54 ա., 25 բնակ. («Կոմիտաս» կինոթատրոնի դիմաց):

Հեռ. 23-11-25, 27-27-86, 28-31-90

Ընդունելության օրերը՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի, շաբաթ ժ. 10-13-ը:

digitised by A.R.A.R.@

Քարտ Բլանշ

Չիլլերը մի բան է ասում, Դեմիրելը ուրիշ բան

Վերջերս «Ազգը» կարծիք էր հայտնել, թե Թուրքիան ներգրավվելով քաղաքական ազդեցության համար Անդրկովկասում մղվող պայքարին, ակամա հայտնվել է ծանր կացության առաջ: Մի կողմից՝ պաշտպանել Ադրբեջանի իրավունքները միջազգային ասպարեզում, մյուս կողմից՝ կասեցել Ադրիատիկից մինչեւ Չինական ծովն ընկած ընդարձակ տարածքում Արեւմուտքի առաջադրանքն ու մրցակցության մեջ մտնել Ռուսաստանի հետ Բալկաններում, Անդրկովկասում եւ Միջին Ասիայում, միաժամանակ գերծ պահել ազգային շահերը սպառնալիքից. հիրավի դժվար է Թուրքիայի համար: Այդ առումով պարահակաղ չէ, որ Հայաստան գործ մտցնելու հարցը բարունակաբար քննարկվում է Թուրքիայի քաղաքական շրջանակներում, եթե ընդդիմությունը երկրում երկյոտության համար քննադատեցության դեկավարությունը հանդես է գալիս իրատեսորեն հայտարարություններով: Վարչապետ Թանսու Չիլլերի սպառնալից հայտարարությանը. «Եթե հայերը Նախիջեւանին դիպչեն, արդա մեզանից պատերազմ հայտարարելու լիազորություններ կպահանջեմ», հակադրվում է նախագահ Սուլեյման Դեմիրելն ասելով. «Հայերի հանդեպ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու դեպքում մենք ռուսներին մեր դեմ կհանենք»:

Իսկ բարեկամ ժամանակը գիտենալով հանդերձ Թուրքիայի հնարավորությունների սահմանափակվածությունը Հայաստան գործ մտցնելու հարցում, այնուամենայնիվ ծայնակցում է ընդդիմության ռազմատենչ կոչերին եւ հիմնական շեշտը դնում է Նախիջեւանը հայերի հարձակումներից պաշտպանելու անհրաժեշտության վրա: Օրինակ, «Թերջուման» թերթի խաղաղական մեկնաբան Ֆահիր Արմաջլուն նույն թերթի սեպտեմբերի 4-ի համարում գտնում է, որ Թուրքիան որոշես երաշխավոր պարտավոր է պաշտպանել Նախիջեւանի անվտանգությունը եւ դա հաստատում է պատմական անհրաժեշտություն:

Հոդվածն ինքնին, օգտակար է վերջին իրադարձությունների հետ կապված Թուրքիայում ծեւավորվող տեսակետներին ծանոթանալու առումով: Հետեւաբար նոպատակահարմար ենք գտնում Արմաջլուի «Մի էջ պատմությունից» հոդվածը ընթերցողի ուշադրությանը ներկայացնել թարգմանությամբ: Ա. Ջ.

Ազգային ազատագրական շարժման դեկավարների անդրկովկասյան խաղաղասիրությունը չափազանց հետաքրքրական է: Բարձրագույն Դեռան կողմից Սեւրի պայմանագրի ստորագրումից հետո, երբ հույները շարժվելով դեպի Անկարա, անցան ռազմական գործողությունների, թե Աբաքուրը եւ թե Քյազիմ Կարաբեքիր փաշան դիմակայելով բռնեցին, զգալի ճակատամարտի բիկումի, այսինքն, Անդրկովկասի, անվտանգությունն ապահովելու կարեւորությունը: Հենց դրա համար Կարաբեքիր փաշան շարժվեց հայերի դեմ եւ նրանց մատնեց ծանր պարտության: Այսպիսով, 1920 թ. սեպտեմբերին ստորագրվեց Գյումրիի պայմանագիրը: Ադրբեջանը, որ դեռ 1918 թ. անկախություն էր հռչակել, նույն թվականի հունիս ամսին պատճառներ ճանաչվել էր Օսմանյան կայսրության կողմից: Բաքուում ստորագրված մեկ այլ պայմանագրով Օսմանյան կայսրությունը Ադրբեջանի հետ, Հայաստանի դեմ ուժեղ հանդես ստանալ»: Երկրորդ կետին այնքան մեծ կարեւորություն էր տրվում, որ Գյումրիի պայմանագրի 13-րդ հոդվածով նույնիսկ ազգային կառավարությունը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ռազմական միջոցառումներ անցկացնելու իրավունք էր ձեռք բերել: Անկարայի սերտ Ադրբեջանի հանդեպ այնքան հատկանշական էր, որ Աբաքուրն անձամբ մասնակցեց Թուրքիայում Ադրբեջանի դեսպանատան բացմանը:

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հանդեպ Աբաքուրի մոտեցումները բխում էին այդ երկրների հետ ստորագրված պայմանագրերի ոգուց:

1918 թ. մայիս ամսին Բաքուում Օսմանյան կայսրության եւ Ադրբեջանի միջեւ ստորագրված պայմանագիրն Անկարայում Ադրբեջանի դեսպանատան բացման ժամանակ անգամ մնում էր ուժի մեջ, եւ կողմերն այն չեղյալ չէին հայտարարել: Ուստի Անկարան Ադրբեջանի ցանկության դեպքում իրեն ռազմական օգնության իրավունք էր վերապահում: Նշենք, որ կոմկուսյան երեք հանրապետությունների եւ բուրժուական կառավարության հարաբերություններ բխում էին ստորագրված մի շարք պայմանագրերից: Առաջինը 1921 թ. մարտի 16-ի Խորհրդային Ռուսաստանի հետ ստորագրված Մոսկվայի պայմանագիրն էր, համաձայն դրա երրորդ հոդվածի, Թուրքիան պարտավորվում էր աջակցել Ադրբեջանի մաս կազմող Նախիջեւանի անվտանգությանը: Թերեւս դա է պատճառը, որ հայերն այսօր վախենում են դիպչել Նախիջեւանին: Հակառակ դեպքում Թուրքիան իրավական հիմք կունենա նրանց դեմ շարժվելու: Երկրորդը 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ի Կարսի պայմանագիրն է: Այն ստորագրվել է Ադրբեջանի, Հայաստանի եւ Վրաստանի կողմից: Նրա հինգերորդ հոդվածը Մոսկվայի պայմանագրի երրորդ հոդվածի կրկնությունն է: Բացի այդ, Կարսի պայմանագիրն ունի հավելված, որ Թուրքիայի արեւելյան սահմանների կողքին ճշվում են Վրաստանի եւ Հայաստանի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի սահմանները: Այլ կերպ ասած, անդրկովկասյան վերոհիշյալ հանրապետությունների սահմանները ճշտելիս, հանձին Քյազիմ Կարաբեքիր փաշայի, Թուրքիան եւս իր ստորագրությունն է դրել: Ուստի Հայաստանը խախտելով Ադրբեջանի սահմանները, բռնագրավելով ադրբեջանական տարածքը, մի՞թե Թուրքիայի վրա պատասխանատվություն եւ պարտավորություններ չի դնում: Արժե հետազոտել:

■

ԱՌԱՋ

Մեկ անգամ եւս կենսարկեն...

ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման վարչությունը եւ նախկին խորհրդային Միության հետանկարային հետազոտությունների Հարիմանի հասատությունը հանդես են եկել ԱՊՀ-ին Արեւմուտքի տնտեսական օգնությանը նվիրված միջազգային հանձաժողովի անցկացման նախաձեռնությամբ: Այն տեղի կունենա սեպտեմբերի 23-ին Վաշինգտոնի մանուլի ազգային ակումբում, երկուշաբթի օրը հաղորդվեց ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման վարչության մամուլի ասփոխարարում:

Փաստաթղթում նշվում է, որ վերջին երեք տարում առդյունաբերապես զարգացած երկրները պարտավորվել են ԱՊՀ երկրներին հատկացնել ավելի քան 100 միլիարդ դոլարի տնտեսական օգնություն: Հանձաժողովի մասնակիցները կենսարկեն այդ ծրագրի իրականացման, ինչպես նաեւ նախկին խորհրդային Միության տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակի հետ կապված հիմնահարցեր: Նրանց ուշադրությունը հատկապես բեւեռված կլինի էներգետիկայի բնագավառի բարեփոխման եւ տնտեսության այդ կարեւոր հատվածում ձեռք բերված առաջընթացի վրա:

ԱՄՆ-ի լրատվական գործակալության արբանյակային կայի միջոցով խորհրդաժողովը կհեռարձակվի Ռուսաստան եւ մյուս նախկին խորհրդային հանրապետություններ: Կարեւոր կլինի ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի նորանկախ պետությունների գծով հատուկ խորհրդական, հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Սթրոուբ Թելբոտի ելույթը: Նախատեսված են նաեւ ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման վարչության դեկավար Բրայան Էդվարդի, Մոսկվայում ԱՄՆ-ի նախկին դեսպան Ջեկ Մեթլոքի, նորանկախ պետություններին հատկացվող ամերիկյան օգնության համակարգիչ Թոմաս Սայմոնսի եւ Հարիմանի հասատության տնօրեն, դոկտոր Ռիչարդ Էրիկսոնի ելույթները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ՐՈՍԼԵՍ ՏԱՍՍ

Տեսանկյուն

Ռուսաստանին չօգնելու դեպքում Արեւմուտքը նավթի դիմաց թանկ կվճարի

Անմշակ նավթ շատ սղաղող երկրներ Ռուսաստանին օգնելուց հրաժարվելու դեպքում արդեն 1995 թվականից կկարենան ավելի թանկ վճարել նավթի դիմաց. իսկ 2000 թվականին նրանք ստիպված կլինեն վճարել նավթի համաշխարհային գների ներկա մակարդակից կրկնակի բարձր: Այդ մասին ասվում է համաշխարհային էներգետիկ շուկայի վերլուծության ու կանխատեսման խմբի դեկավար, միջազգային բիզնեսի դպրոցի պրոֆեսոր Եվգենի Խարուկովի հետ «Էկոնոմիստ» հրատարակված հարցազրույցում:

Այսպես, Ռուսաստանի տնտեսության «դանդաղ շուկայացման» սցենարի շրջանակներում արդեն 1997 թ. նավթի պակասի ճգնաժամային սրման հետեւանքով նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության «նավթազամբյուղի» գինը կարող է հասնել մեկ բարելի դիմաց 36 դոլարի (1992 թ. գներով), անցյալ տարվա 18,4 դոլարի դիմաց:

Խորհրդային եւ ռուսական նավթարդյունաբերական արդակենտրոնացումը վերջին մեկուկես տարում հանգեցրեց նավթի համաշխարհային շուկայի նկատելի աղակայունացման: Հիշյալ խմբի մասնագետների գնահատման համաձայն, անցյալ տարի արդակենտրոնացված մատակարարներից ռուսական անմշակ նավթի մեծամասնակ սպառման հետեւանքով համաշխարհային գներ նվազել են 5-7 տոկոսով: Այս պայմաններում Ռուսաստանից նավթի արտահանման հետագա մեծացումն էլ ավելի կաղակայունացնի նավթի միջազգային շուկան եւ հակասում է դրա առապատար արտահանողների, նախ եւ առաջ նավթ արտահանող ոլորտների կազմակերպության շահերին:

Սակայն, խոսելով նավթի համաշխարհային շուկայի վրա Ռուսաստանի ազդեցության հետանկարների մասին, որեւ է նկատի ունենալ, որ նախկին ԽՍՀՄ-ի բոլոր նավահանգիստներով, խողովակատարով եւ երկաթուղային կայարաններով անհնար է տարեկան 100 միլիոն տոննայից ավելի հում արտահանել:

Ռուսաստանցի նավթագործներ 1993 թ. հազիվ թե կարողանան վերամշակել 240 միլիոն տոննայից ավելի նավթ: ԽՍՀՄ տոհմից հետո Ռուսաստանի տարածքում մնացած տարեկան ամենաշատը 300 միլիոն տոննա նավթի վերամշակման կարողություններ: Միեւնույն ժամանակ 1993 թվականին, որը բնավ էլ լավագույնը չէ, Ռուսաստանում կարդյունահանվի մոտ 350 միլիոն տոննա:

Եթե իրադարձությունները այստեղ հետեւ էլ զարգանան «դանդաղ շուկայացման» արդի սցենարով, եւ Ռուսաստանում նավթահանույթը շարունակի նվազել, արդա համաշխարհային շուկան արդագայում էլ ավելի կաղակայունանա: Նավթ արտահանող ոլորտների կազմակերպության հնարավորությունների հաշվառումը, խմբի սեփական ծրագրային միջոցների հիման վրա իրավիճակի զարգացման մոդելավորումը ցույց են տալիս, որ 1996 թ. նավթի պակաս կսեղծվի համաշխարհային հարաճուն պահանջմունքների պատճառով: Տարեկան հաշվարկով նավթի ընդամենը 20-30 միլիոն տոննա պակասը կարող է անհետաքրքրություն հարուցել համաշխարհային շուկան:

Հնարավոր է իրադարձությունների զարգացման նաեւ ավելի սպեցիֆիկ տարբերակ. նավթագործ շուկայացում, ազատի ազատականացում եւ ոլորտի փոխարկելիություն: Այդ դեպքում Ռուսաստանի նավթարդյունահանման մեջ բնկումը տեղի կունենա մոտավորապես 1995 թ. մակարդակով. դրա հետագա աճի պայմաններում: Կասեղծվի էլ ավելի մեծ արտահանական ներուժ: Նավթի համաշխարհային շուկայի վրա ընդհանուր առմամբ դա բարեբար կայունացնող ազդեցություն կգործի: Գներ կմնան կայուն, նավթի պակաս չի ծագի:

Հետեւաբար, արդյունաբերապես զարգացած ոլորտների հնարավոր վառելիքի գլխավոր սպառողների համար Ռուսաստանին մատակարարելն եւ ծավալուն տնտեսական օգնության ցույց տալը կարող է բավական լինել երկարաժամկետ առումով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ՐՈՍԼԵՍ ՏԱՍՍ

«ԱՐԱՐ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՐԱՆ

20 սեպտեմբերի 1993 թ.
4486 Հայոց թվական

Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական դեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր
ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Տոնական համերգ

Նվիրված Հայաստանի Հանրապետության անկախության երկրորդ տարեդարձին

Մասնակցում՝
ԺԵՆՅԱ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԱԲԱՋՅԱՆ

1993-1994 թթ. համերգաշրջանի հանդեսավար
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միություն

Մուտքն ազատ է
Համերգի սկիզբը՝ ժամը 18-ին

«ԱՐԱՐ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՐԱՆ

4-19 Սեպտեմբերի

Գերմանական երաժշտության օրեր

Նախաձեռնողներ՝
Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական դեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր
ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Գերմանիայի դեսպանատուն Երեւանում

Սեպտեմբերի 18-ի ծրագիրն ընդգրկում է երկու մեծաչափ աշխատանք գործ: Համամիութենական մրցույթների դափնեկիր Արատես Սկրչյանը հանդես կգա Յոհաննես Բրամսի Ջութակի կոնցերտի կատարմամբ: Այս ստեղծագործությանը հատուկ են սիմֆոնիկ տիպի զարգացումը, մենակատարի եւ նվագախմբի լարված մրցակցությունը: Կոնցերտի առաջին կատարումը կայացել է 1897-ին Լայպցիգում հեղինակի դեկավարությամբ (մենակատար՝ Յոզեֆ Յոաիմ, որին եւ նվիրել է այս գործը):

Լյուդվիգ վան Բեթհովենի առավել լուսավոր, կենսահաստատ ստեղծագործություններից է թիվ 7 սիմֆոնիան: 1-ին մասի արագաց ցնծալի պարային երաժշտությունը, 2-րդ մասի ազդ երգ հիշեցնող տրամադրությունը, 3-րդ մասի դիմակայող տարբերությունը, թիմի տոնափոխության լայնածավալ տարածը՝ արտիստն է սիմֆոնիայի կերպարային աշխարհը: Նրա առաջին կատարումը տեղի է ունեցել 1813-ին Վիեննայում՝ հեղինակի դեկավարությամբ:

Դիրիժոր՝ Վահագն Պապյան (Իսրայել)

Համերգի սկիզբը՝ ժ. 14-ին

Ուշադրություն

Սեպտեմբերի 18-ին ուժի մեջ են սեղեմբերի 8-ի տոմսերը:

«Գերմանական երաժշտության օրեր» ելարափակիչ համերգը սեպտեմբերի 19-ին: Սկիզբը՝ ժ. 14-ին:

«Լրամ Հայաստան» համերգասրահը պատասխան է իր ունկնդիրներին:

Հայտարարություն

Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի պատգամավորների նախաձեռնությամբ 1990 թ. օգոստոսին ստեղծված «Թեւան» բարեգործական հիմնադրամը կոչված է աջակցելու Լեռնային Ղարաբաղի ազատել խոցելի շրջանների բնակչության կենսագործունեությունը: Գոյության ընթացքում հիմնադրամը հումանիտար եւ տնտեսական խնդիրների գծով Լեռնային Ղարաբաղի Շահումյանի, Շուշվա եւ Դաղդուրի շրջանների բնակչությանը հասցրել է զգալի օգնություն: Ներկայումս «Թեւան» հիմնադրամը ԼՂՀ Դաղդուրի եւ Շուշվա շրջաններում իրականացնում է երեք՝ տնտեսական, հումանիտար եւ մշակութային ծրագրեր, ինչպես նաեւ աջակցում է ինֆրակառուցվածքի ստեղծման ուղերին: Սակայն Հայաստանի ընդհանուր տնտեսական վիճակը խիստ կրճատել է հիմնադրամի միջոցների մուտքը, ինչը սահմանափակում է նրա գործունեությունը: Դարկ է նշել, որ «Թեւան» հիմնադրամը վայելում է բնակչության, տեղական մարմինների, ինֆրակառուցվածքի ուժերի մարդիկների հարգանքն ու վստահությունը, կանոնավորապես հաստատվելով է հրապարակում իր գործունեության վերաբերյալ, հաճախ գործակցում պետական ձեռնարկությունների, մասնավոր ֆիրմաների, հասարակական կազմակերպությունների, տեղական մարմինների, գիտության գործիչների հետ:

Հաշվի առնելով «Թեւան» հիմնադրամի կողմից իրականացվող ծրագրերի սոցիալական կարեւորությունը, դրանց օրինականությունն ու հարաբերական արդյունավետությունը, խնդրում ենք հնարավորության սահմաններում օժանդակել հիմնադրամին: Դրանով դուք կարժանանաք կարի հաջոր, բայց մարդասիրող բնակչության խորին երախտագիտությանը: Ձեր նպատակի հաշվարկային հաշվի համարն է ՀՀ Արշինբանկի օտերարժույթ վարչությունում՝ թիվ 700409:

digitised by A.R.A.R.@

Վերլուծություն

ԱԲԽԱԶԱԿԱՆ ՍԻՆԴՐՈՄ

Գոգուածեի (Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ) կողմից վրաց-աբխազական հակամարտության «կարգավորման» վերաբերյալ համաձայնագրի ստորագրումից հետո վրացական հասարակական գիտակցության մեջ հայտնվեց նոր գիծ՝ տանուլ տված պատերազմի սինդրոմը: Հասարակական տարբեր խավերը միանգամայն տարբեր կերպ են ընկալում այս փաստը: Առավել սթափ ներն ու կյանքի ադրածները հասկանում են, որ Շեւարդնաձեն արեց միակ հնարավորը: Ընդ որում ոչնչաս ձգձգելն անհնարին էր: Այս գործոնն, իհարկե, դրականորեն ազդեց նրա օբյեկտիվ վրա: Սակայն վրացական հասարակությունը շատ բազմաստիր է, ընդ որում այդ բազմաստիրությունը դրսևորվում է ամենուր եւ... հատկապես ազգային կերպվածքում:

Վրացական ռեալականության միասնականությունն այնքան հիմնավոր է ամրագրված ազգային իմքնագիտակցության մեջ, որ դաշնության ոլորտի վրա անցումը շատերն ընկալում են գրեթե որպես ազգային ադեն: Ընդ որում միասնականության այս զգացողությունը այնքան ամուր եւ նոպաստակամրված է մտել գիտակցության մեջ, որ դա դրսևորվեց անգամ մանրամասներում, եւ ոչ թե վերջին փուլում, այլ դեռեւս կոմունիստների օրոք փակվեցին ոչ վրացական ազգային դպրոցները, տեղի ունեցավ բնակչության զանգվածային վրացականացում, ընդ որում հիմնականում կամավոր:

Այդ էր վիճակն Աբխազիայում մինչեւ հակամարտությունը: Այնտեղ ոչ թե «հայոցակարգա» էր, այլ «ապարտաման»: Շատ վրացիներ ու մենգրելներ, ընդհանրապես, դպրոցների ու Ռուսաստանի մոտ տարածների ազդեցության շնորհիվ ապրում էին ռուսական մշակույթի հետ: Հայերը գյուղերում ոչնչացվում ու ոչնչվում էին ինչպես ռուսական, այնպես էլ վրացական ակումների հետ, չկորցնելով իրենց ազգային երանգը:

Դրա համար էլ հակամարտությունը սարքվեց բուն «զարգացման» ժամանակ եւ, կենտրոնի կաշկանդող լծակները «բաց թողնելիս» այն սկսեց շեշտակի վերարժանալ: Այժմ սկսվել է ճակատների փոխգոյակցության վճռական փուլը եւ շատ դժվար է կանխագուշակել, թե ինչ ուղղությամբ է գնալու իմքնակազմակերպման այս երեւույթը փոփոխված ոլորտներում: Ամեն դեպքում անկայունության ու անձի անպաշտպանության զգացողությունը սովորական մահկանացուի հիմնական զգացումն է Թբիլիսիում:

Օրինակ, գնում ես փողոցով, իսկ ինքդ ընդառաջ է գալիս ավտոմատով զինված, ճակատին սեւ ժապավենով... ֆաղաֆացիական հագուստներով մի դասակ: Սա սովորական դրսեւորում է Թբիլիսիում, երբ այդ դասակին կանգնեցնում է մեքենան եւ «խնդրում» ինչ-որ տեղ տանել կամ ճանում է կրակակ եւ «խնդրում» մի բիչ շամպայն կամ մեկ լիտր արտասահմանյան ծխախոտ: Սա սովորական կենցաղային դրվագ է:

Որքան դեղեր են դասել, որ տներն են մտնում մի քանի «եղբայրներ» եւ վերցնում այն, ինչ «իրենց անհրաժեշտ է»: Սա նույնպես «աբխազական սինդրոմ» է: Արտաքսվեցին հատկապես ազգային փոքրամասնությունների, մեծ չափերի է հասել, բնակարանների ու տների գները կտրուկ ընկել են: Սակայն առայժմ չեն հասել երեւանյան մակարդակին: «Քառս» է սկսվում նաա վրացական ռեալության դեկավար է: Շեւարդնաձեի արտահայտությունն է, իսկ վրաց խորհրդականների որոշումն այրի է ընկնում զարմանալի վոլյունտարիզմով, նույնը վերաբերում է նաեւ գործադիր իշխանությանը, օրինակ, մտցվեց «ռուսական ռուբլին վրացական կուպոնով փոխարինելու մասին» օրենքը: Դա նշանակում էր, որ բեռական սղաստանպիի ներքո ոչ ոք իրավունք չուներ 1993 թ. օգոստոսի 3-ից առեւտուր անել ռուբլով: Այստեղ լայնարձակ տարածություն ստեղծվեց Վրաստանի կաշառակեր իրավապահ մարմինների համար: Ճանկացած ոստիկան կարող էր բաժին տանել ցանկացած մարդու կամ էլ հենց տեղում խլել ռուբլիները: Այս օրենքի «իրականացումը» հանգեցրեց չլսված ահաբեկչության հանրապետության հասարակական կարգի ապահովության ներկայացուցիչների կողմից:

«Ոստիկանության» հանդեպ ի՞նչ վստահության մասին կարող էր խոսք լինել: Մարդիկ խուսափում էին ոստիկանության հետ հանդիպումից: Վերջերս «Վեչերնա յա Թբիլիսի» թերթում հրապարակվեց մի հոդված այն մասին, թե ինչպես են վրացական զինվորական-կազմավորումները շրջափակել հոսական ռազմական գույքով 124 մեքենայից բաղկացած շարասյունը, այնտեղ հիմնականում եղել է վառելանյութ եւ սննդամթերք: Ռուսական զորքերը հարկադրված եղան օգ հանել մարտական ռադիոթիռները եւ հայտարարել, թե կկրակեն, եթե բեռնատարների շարասյունը չադաշրջափակեն: Սա նույն պես աբխազական իրադարձությունների արձագանք է. զորքերը գործնականում կենտրոնի հսկողությունից դուրս են:

«Վրացական կուպոնի ոլորտանության մասին» վերջին որոշումը հանգեցրեց տուկայի գների ավելի կտրուկ աճի: Եւ դա բնական է, քանի որ խախտվեց տարադրամի փոխանակության փխրուն հավասարակշռությունը, իհարկե, ոչ հօգուտ վրացական կուպոնի... ռուբլին ավելի հազվադեպ դարձավ, իսկ փոխանակությունն առավել դժվար: Սա մի դեպք է, երբ բոլոր որոշումները հանգեցնում են միայն խրավիճակի վատացման:

Հարկ է նշել վրացական հասարակության զանազան խավերի զարմանալի «համախոհությունը» աբխազական իրադարձությունների եւ դրանում Ռուսաստանի մասնակցության միջեւ ոլորտանհանգստացնող կարգի հարցում: Զարմանալին այն չէ, որ բոլոր հարցվածները համոզված են, որ հենց Ռուսաստանն է մեղավոր իրենց ոլորտանհանգիստ: Վերջերս «Վեչերնա յա Թբիլիսի» թերթում հրապարակվեց մի հոդված այն մասին, թե ինչպես են վրացական զինվորական-կազմավորումները շրջափակել հոսական ռազմական գույքով 124 մեքենայից բաղկացած շարասյունը, այնտեղ հիմնականում եղել է վառելանյութ եւ սննդամթերք: Ռուսական զորքերը հարկադրված եղան օգ հանել մարտական ռադիոթիռները եւ հայտարարել, թե կկրակեն, եթե բեռնատարների շարասյունը չադաշրջափակեն: Սա նույն պես աբխազական իրադարձությունների արձագանք է. զորքերը գործնականում կենտրոնի հսկողությունից դուրս են:

«Վրացական կուպոնի ոլորտանության մասին» վերջին որոշումը հանգեցրեց տուկայի գների ավելի կտրուկ աճի: Եւ դա բնական է, քանի որ խախտվեց տարադրամի փոխանակության փխրուն հավասարակշռությունը, իհարկե, ոչ հօգուտ վրացական կուպոնի... ռուբլին ավելի հազվադեպ դարձավ, իսկ փոխանակությունն առավել դժվար: Սա մի դեպք է, երբ բոլոր որոշումները հանգեցնում են միայն խրավիճակի վատացման:

Հարկ է նշել վրացական հասարակության զանազան խավերի զարմանալի «համախոհությունը» աբխազական իրադարձությունների եւ դրանում Ռուսաստանի մասնակցության միջեւ ոլորտանհանգստացնող կարգի հարցում: Զարմանալին այն չէ, որ բոլոր հարցվածները համոզված են, որ հենց Ռուսաստանն է մեղավոր իրենց ոլորտանհանգիստ: Վերջերս «Վեչերնա յա Թբիլիսի» թերթում հրապարակվեց մի հոդված այն մասին, թե ինչպես են վրացական զինվորական-կազմավորումները շրջափակել հոսական ռազմական գույքով 124 մեքենայից բաղկացած շարասյունը, այնտեղ հիմնականում եղել է վառելանյութ եւ սննդամթերք: Ռուսական զորքերը հարկադրված

բյան հարցում, այլ այն, որ զուտ բարոյական տեսակետից նրանք թույլատրելի են համարում ոլորտանհանգիստ մի ժողովրդի դեմ, որի ընդհանուր թիվն ընդամենը մոտ 93 հազար մարդ է:

Իրավական ու բարոյական ինչ-որ սահմանազանցություն է բացվում այս բոլոր գնահատականներում, հակամարտության վերաբերյալ հոդվածների հրանգներում, եւ ոչ ոք չի հասկանում, որ նույն զրուցակցի հուզմունքը «զինված մարդկանց» դրսեւորման կարգակցությամբ այդ նույն հոգեբանության ուղղակի հետեւանքն է: Հասարակությունը ցնցված է իրավական ու բարոյական ոչնչացումներով, եւ ինչ-որ կորվածություն եւ խրավիճակի փակուղի մտնելու զգացողություն է տիրում:

Այս առումով ինչ-որ ընդհանուր բան կա մեր վիճակի հետ, սակայն հարկավոր է դա տեսնել Թբիլիսիում, հասկանալու համար, թե որ ոլեսք չէ գնալ, հասկանալու, թե ինչի կարող ենք հասնել մենք...

Շատ եմ ուզում հավատալ, որ մեր հարեւանները դուրս կգան այդ վիճակից եւ կգտնեն այն արժեքները, որոնք նրանց թույլ կտան զարգացման եւ հասարակական ոգու առողջացման ճանապարհին կայացնել լավագույն որոշումներ:

Հենց Թբիլիսիում մենք հասկացանք, որ Ղարաբաղը ոչ հանրության հոգեւոր գնացքավարն է, որ Ղարաբաղը մեր էքսոսի գոյատեւման ուղին է: Հենց հիմա էլ եկել է բարոյապես կայուն որոշումներ ընդունելու ժամանակը, հատկապես այժմ է հնարավորություն ստեղծվել համաշխարհային հանրության մեջ հաստատվելու համար... Իրավական իմքնահաստատման համար:

Մերթերի փորձը մեզ համար ամենակարեւորն է, ոգով մոտ, ըստ իրավիճակի կառուցողականը: Հարկ է այն այրի առջեւ ունենալ, չմատնակցել, այլ հետեւել դրան... Միայն այդ փորձը մեզ թույլ կտա ստեղծել կենսունակ, համաշխարհային հանրության մեջ մեզ բավարարող հարաբերությունների կառույց:

Իսկ մերթերի փորձը մեզ ասում է, որ ոլեսք է հույսը դնել միայն ու միայն եւ առաջին հերթին մեզ վրա: Մերթերի փորձը ասում է, որ

որոշումներ ընդունելը հնարավոր է միայն սեփական ազգային կերպվածքի հիման վրա, եւ միայն այդ որոշումները կարող են մեզ բավարարող լինել: Ասում է, որ յուրաքանչյուր ժողովուրդ եւ յուրաքանչյուր անհատ անկրկնելի են, եւ գոյություն չունեն բացարձակ միասման խրավիճակներ, գոյություն ունեն միայն նման խրավիճակներ, եւ միայն այդ զուգահեռներն են թույլ տալիս ընտրել առավել ճիշտ ու յուրաքանչյուր ժողովրդի համար եզակի ճիշտ ու անկրկնելի որոշումներ:

Եւ թող ասված որեւէ դյուրահավատ ժողովրդի չտա համախոհության սինդրոմը: Համախոհությունը միշտ էլ փակուղի է, համախոհությունը ստեղծագործության մահ է, իսկ խնդրի ոչ ստեղծագործական լուծումը ճգնաժամի սկիզբը, ճգնաժամը հատի ու անկարգության սկիզբը...

Օրինակի համար հետո գնալու կարիք չկա: ԽՍՀՄ եւ Հարավսլավիայի փլուզման կարեւոր գործոններից մեկը (եթե ոչ որոշիչը) համախոհությունն էր, որը այդ երկրների դեպքում դարձավ հանգեցնող: Համակարգի այդ զարհուրելի արատն ստեղծեց այն հիվանդությունը, որի բուժումը հանգեցրեց այն արյունալի հանգուցալուծումներին, որոնց մասին՝ հիմա խոսքը գնում է:

Դրա համար էլ ասված չանի, որ մեր ժողովուրդը բռնված լինի այդ սարսափելի ախտով, իսկ դրան տանող միտումներ նկատելի են, եւ դա միշտ լինում է այն ժամանակ, երբ հասատվել է ձգտում «ուժեղ իշխանությանը»:

Բարդ մատերիան դա ազգի ինքնագիտակցության ու հոգեկան առողջությունն է, դա հակայական քանակությամբ գործոններից է կազմված... Եւ այնքան ժամանակ, մինչեւ դեռ մենք այս չենք դիտի իրենց կենդանի օրգանիզմ եւ չենք ուսումնասիրի ու ամենամանրակրկիտ ակտերի ամբողջականությամբ չենք ուսումնասիրի ազգային կերպվածքը, որը գալիս է դարերի խորից, մեր նախնիներից, մենք չկարող ժողովուրդ, ազգ անվանվել, մենք չենք կարող ձեռք բերել միայն մեր հատուկ ազգային ոգին: Այնպես, որը մեզ թույլ կտա ուսումնասիրել, գոյատեւել, դիմանալ եւ բան էլ սերունդներին թողնել:

Խորհրդային Միության փլուզումը եւ մեր հանրապետության անկախության հռչակումը Գերագույն դատարանը նույնպես անկախություն ձեռք բերեց:

Համեմատելու համար նշեմ, որ նախկին Գերագույն դատարանի ենթակայությունն էր հաղորդագրերի դատական կոլեգիայի ճակատագիրը եւ որակը ներկայիս հանձնաժողովը շատ ավելի բարձր էր: Դա նաեւ հետեւանքն էր այն իրողության, որ կային Միության Գերագույն դատարանը եւ դատախազությունը: Կար յուրի, վարի եւ ոլորտանհատվության զգացողություն, որի հետեւանքով նախկին Գերագույն դատարանը «դողում էր» իր որոշումների օրինականության եւ հիմնավորվածության համար, ոլորտեցի այն հանկարծ լրենքանի Մոսկվայի կողմից: Դա նաեւ ոլորտի խնդիր էր: Այժմ այլ են ժամանակները, չկան Միության Գերագույն դատարանը եւ դատախազությունը, եւ մեր Գերագույն դատարանը հաճախ «թեթեւացած շունչ է քաշում» նրանից, որ իրենց որոշումները ենթակա ունեն ոլեքորդի վերանայման: Աստիճանաբար այն է, որ նոր տարածաշրջանային ոլեսք է է նախատեսել մի վերահսկող մարմին, որը իրավասու լինի վերանայելու Գերագույն դատարանի ոլեքորդի որոշումները:

Սա, ինչ խոսք, նպաստի Գերագույն դատարանին:

Այսօր, երբ մեր նորաստեղծ հանրապետությունն առաջին քայլերն է անում իր կայացման ու հաստատման, իրավական ոլեքորդի ստեղծման դժվարին ճանապարհին, դրան խոչընդոտում են նաեւ արդարադատությունը ոլորտանելու կոչված առանձին ոլորտներում անձինք:

Ինչ ոլեքորդության եւ իրավական ոլեքորդության կայացման մասին կարելի է խոսել, երբ Գերագույն դատարանի նախագահի առաջին տեղակալը հարցաքննվում է գործերով կոլեգիայի նախագահ Ի. Խաչատրյանի դեմ քրեական գործ հարուցելու հարցով, որի հետեւանքով Գերագույն դատարանի նախագահությունը, արհամարհելով հասարակական կարծիքը, սպառնալ գրքույկ Գերագույն դատարանի հեղինակության վրա ժողովրդի մեջ առաջացնելով անվստահություն եւ հիասթափություն օրինական ոլեքորդի մարմինների, ինչպես նաեւ օրենքների նկատմամբ:

Երեւանի Արիեի փողոցի թիվ 6 տան սեփականատեր է եղել հարգելի Գեորգի Հարությունյանը: Գ. Հարությունյանը իր սենյակներից մեկը, 10 մ մակերեսով, 1965 թ. փարձաբանական նորին ոլորտանագրով տրամադրել է հարգելի Ենգոս Մարաբյանին երկու տարի ժամանակով: Տրամադրել եւ, ինչպես ասում են, կրակն ընկել ժամկետը բանալուց հետո Ենգոս Մարաբյանը հրաժարվել է ազատել սենյակը, եւ այդ օրվանից սկսվում են կոնֆլիկտներն ու դատարանի կողմերի միջեւ: Ամիսին, Ենգոս Մարաբյանն առանց սեփականատիրոջ գիտության եւ համաձայնության 1967 թ. «հաջողացնում է» առանձին մեքենի գրել եւ անօրինական գրանցում նրա անունը:

1988 թ. տան սենյակներից մեկը 21 մակերեսով, ենթակայությամբ անցնում է Գ. Հարությունյանի որդուն Գեորգի Հարությունյանին, որը միասնորեն դատարանի նախագահությունը, դատարանի նախագահությունը, ոլորտանելով բեկանել Գերագույն դատարանի հարգելի Գեորգի Հարությունյանի դատական կոլեգիայի 27.05.1993 թ. որոշումը եւ ուժի մեջ թողնելով Սոչիի ժողովրդական դատարանի 21.04.1993 թ. վճիռը:

19.07.1993 թ. ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահությունը թիվ 4-42 որոշմամբ վերանայել է Գերագույն դատարանի հարգելի կոլեգիայի 27.05.93 թ. սույն գործով կայացած որոշումը, ուժի մեջ թողնելու Սոչիի ժողովրդական դատարանի 21.04.93 թ. վճիռը:

Վճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո Սոչիի ժողովրդական դատարանում բացվել է կատարողական թերթ եւ մտկնա է տվել Ենգոս Մարաբյանին մինչեւ օգոստոսի 1-ը ազատել անօրինական ձեւով զբաղեցրած սենյակը:

Ցավում էր, թե այս հարգելի գործը հանգուցալուծում կստանա, կիսաթանկի արդարությունը: Սակայն տեղի ունեցավ այն, ինչ կոչվում է անօրինականություն:

27.07.1993 թ. ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահի առաջին տեղակալը, հարգելի գործերի դատական կոլեգիայի նախագահ Հ. Ներսիսյանը, որը հանրապետության հայտնի է «Իրավաբանական ընդունարան» հարցարաշարից որպես սեքսուալիստ մենաբան, առաջնորդվելով կատարում է վճռի կատարումը եւ գործը ոլորտանում ժողովրդականից վճռի օրինականությունը ստուգելու համար: Լսենք, որ Հ. Ներսիսյանն ի դատարան չլսեր Ենգոս Մարաբյանի, ամենաքանի նաեւ, որ Հ. Ներսիսյանի կողմից նմանատիպակ գործողությունը դատական ոլորտանիզատոր է որպես արտաքին անօրինականություն եւ դատական դիրքի անանձնական կողմից ճնշումներ:

ՀՀ Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 319, 322 հոդվածները հստակորեն սահմանում են ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահի եւ նրա տեղակալների իրավասության շրջանակները, համաձայն որոնց ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահությունը որոշման դեմ բողոք բերելու կամ նրա որոշման կատարումը կասեցնելու իրավունք ունեն ՀՀ Գլխավոր դատախազը եւ Գերագույն դատարանի նախագահը: Այսպիսով, կոնկրետ դեպքում ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահի առաջին տեղակալը

ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահության որոշման կատարումը իրականացնելու կասեցնելու:

Անհեթեթություն կլիներ մտածել, թե դատախազական այս կոչոնը իրավասու կարող է օրենքի չիմացության արդյունք լինել: Լավ ճանաչելով դատավոր Հ. Ներսիսյանին, գնահատելով նրա արտասովոր իրազեկությունը եւ մասնագիտական գիտելիքները, ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ նա դատավարությունը բիած է ունեցել օրենքի եւ հասարակական կարծիքի վրա:

Միայն անհասկանալի է, ինչն է նրան գայթակղել ու ստիպել դատավարությունը, որ դիմել է նման անօրինական հայի, հաշվի առնելով, որ թույլ է տալիս օրենքի խախտում: Միգուցե իրենց դատակերացրել է Գերագույն դատարանի նախագահի աթոռին: Արժանին դեռ մատուցել Գերագույն դատարանի նախագահ Ֆ. Բարսեղյանին, որը ոչ միայն ունել է իր տեղակալի սխալը, այլ 11.08.93 թ. վճռի կատարումը հանել է կասեցումից: Ի դեմ ՀՀ Գերագույն խորհրդի իրավական հարցերի հանձնաժողովը նույնպես հետեւում է այս առաջադրանքի ընթացքին: Կարծում եմ, որ այս հանձնաժողովը եւ ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայությունն այս հարցը բարձրացնեն առաջիկա կրկնվածներ եւ Հ. Ներսիսյանի վարքագծի վերաբերյալ իրենց վերաբերմունքը կարտահայտեն: Չէ որ Հ. Ներսիսյանի կողմից նմանատիպակ խախտումները սովորական են դարձել: Դա կարող են հաստատել այն իրավաբանները, ովքեր ծանոթ են Հ. Ներսիսյանի ոճեղրած աշխատանքին:

ՎԱՅԵ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Իրավաբան-գրող

Հ. Գ. Նյութը տպագրվելուց անմիջապես առաջ իմացանք հայտնի դարձավ, որ վճիռը կասեցված է. փաստաբանները՝ Գեղամ Հարությունյանի սեփականատիրական իրավունքները վերականգնված:

Արդարադատության ջատագովը օրինախախտի դերում...

Լրատվության միջոցները հաճախ են անդրադառնում արդարադատության եւ մյուս իրավապահ մարմինների՝ հատկապես ՆԳՆ եւ ժողդատարանների առանձին ոլորտներում անձանց կողմից թույլ տրվող կանոնակարգերին եւ աղտոտումներին: Առաջ անցնելով նշեմ, որ սույն հոդվածի հիմքում ընկած է մի ոլորտ հարգելի իրավական վեճ, որը Գերագույն դատարանի բարձրատիճան չինովնիկի քանիերով երկար ժամանակ ձգձգվեց:

ռական կարծիքը, սպասելի գրքույկ Գերագույն դատարանի հեղինակության վրա ժողովրդի մեջ առաջացնելով անվստահություն եւ հիասթափություն օրինական դատական մարմինների, ինչպես նաեւ օրենքների նկատմամբ:

Երեւանի Արիեի փողոցի թիվ 6 տան սեփականատեր է եղել հարգելի Գեորգի Հարությունյանը: Գ. Հարությունյանը իր սենյակներից մեկը, 10 մ մակերեսով, 1965 թ. փարձաբանական նորին ոլորտանագրով տրամադրել է հարգելի Ենգոս Մարաբյանին երկու տարի ժամանակով: Տրամադրել եւ, ինչպես ասում են, կրակն ընկել ժամկետը բանալուց հետո Ենգոս Մարաբյանը հրաժարվել է ազատել սենյակը, եւ այդ օրվանից սկսվում են կոնֆլիկտներն ու դատարանի կողմերի միջեւ: Ամիսին, Ենգոս Մարաբյանն առանց սեփականատիրոջ գիտության եւ համաձայնության 1967 թ. «հաջողացնում է» առանձին 1988 թ. տան սենյակներից մեկը 21 մակերեսով, ենթակայությամբ անցնում է Գ. Հարությունյանի որդուն Գեորգի Հարությունյանին, որը միասնորեն դատարանի նախագահությունը, դատարանի նախագահությունը, ոլորտանելով բեկանել Գերագույն դատարանի հարգելի Գեորգի Հարությունյանի դատական կոլեգիայի 27.05.1993 թ. որոշումը եւ ուժի մեջ թողնելով Սոչիի ժողովրդական դատարանի 21.04.1993 թ. վճիռը:

19.07.1993 թ. ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահությունը թիվ 4-42 որոշմամբ վերանայել է Գերագույն դատարանի հարգելի կոլեգիայի 27.05.93 թ. սույն գործով կայացած որոշումը, ուժի մեջ թողնելու Սոչիի ժողովրդական դատարանի 21.04.93 թ. վճիռը:

Վճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո Սոչիի ժողովրդական դատարանում բացվել է կատարողական թերթ եւ մտկնա է տվել Ենգոս Մարաբյանին մինչեւ օգոստոսի 1-ը ազատել անօրինական ձեւով զբաղեցրած սենյակը:

Ցավում էր, թե այս հարգելի գործը հանգուցալուծում կստանա, կիսաթանկի արդարությունը: Սակայն տեղի ունեցավ այն, ինչ կոչվում է անօրինականություն:

27.07.1993 թ. ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահի առաջին տեղակալը, հարգելի գործերի դատական կոլեգիայի նախագահ Հ. Ներսիսյանը, որը հանրապետության հայտնի է «Իրավաբանական ընդունարան» հարցարաշարից որպես սեքսուալիստ մենաբան, առաջնորդվելով կատարում է վճռի կատարումը եւ գործը ոլորտանում ժողդատարանից վճռի օրինականությունը ստուգելու համար: Լսենք, որ Հ. Ներսիսյանն ի դատարան չլսեր Ենգոս Մարաբյանի, ամենաքանի նաեւ, որ Հ. Ներսիսյանի կողմից նմանատիպակ գործողությունը դատական ոլորտանիզատոր է որպես արտաքին անօրինականություն եւ դատական դիրքի անանձնական կողմից ճնշումներ:

ՀՀ Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 319, 322 հոդվածները հստակորեն սահմանում են ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահի եւ նրա տեղակալների իրավասության շրջանակները, համաձայն որոնց ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահությունը որոշման դեմ բողոք բերելու կամ նրա որոշման կատարումը կասեցնելու իրավունք ունեն ՀՀ Գլխավոր դատախազը եւ Գերագույն դատարանի նախագահը: Այսպիսով, կոնկրետ դեպքում ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահի առաջին տեղակալը

ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահության որոշման կատարումը իրականացնելու կասեցնելու:

Անհեթեթություն կլիներ մտածել, թե դատախազական այս կոչոնը իրավասու կարող է օրենքի չիմացության արդյունք լինել: Լավ ճանաչելով դատավոր Հ. Ներսիսյանին, գնահատելով նրա արտասովոր իրազեկությունը եւ մասնագիտական գիտելիքները, ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ նա դատավարությունը բիած է ունեցել օրենքի եւ հասարակական կարծիքի վրա:

Միայն անհասկանալի է, ինչն է նրան գայթակղել ու ստիպել դատավարությունը, որ դիմել է նման անօրինականության հայի, հաշվի առնելով, որ թույլ է տալիս օրենքի խախտում: Միգուցե իրենց դատակերացրել է Գերագույն դատարանի նախագահի աթոռին: Արժանին դեռ մատուցել Գերագույն դատարանի նախագահ Ֆ. Բարսեղյանին, որը ոչ միայն ունել է իր տեղակալի սխալը, այլ 11.08.93 թ. վճռի կատարումը հանել է կասեցումից: Ի դեմ ՀՀ Գերագույն խորհրդի իրավական հարցերի հանձնաժողովը նույնպես հետեւում է այս առաջադրանքի ընթացքին: Կարծում եմ, որ այս հանձնաժողովը եւ ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայությունն այս հարցը բարձրացնեն առաջիկա կրկնվածներ եւ Հ. Ներսիսյանի վարքագծի վերաբերյալ իրենց վերաբերմունքը կարտահայտեն: Չէ որ Հ. Ներսիսյանի կողմից նմանատիպակ խախտումները սովորական են դարձել: Դա կարող են հաստատել այն իրավաբանները, ովքեր ծանոթ են Հ. Ներսիսյանի ոճեղրած աշխատանքին:

ՎԱՅԵ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Իրավաբան-գրող

Հ. Գ. Նյութը տպագրվելուց անմիջապես առաջ իմացանք հայտնի դարձավ, որ վճիռը կասեցված է. փաստաբանները՝ Գեղամ Հարությունյանի սեփականատիրական իրավունքները վերականգնված:

digitised by A.R.A.R.@

Էջերից էջ

ԲԵԼԳԻԱՆ ԿԴԱՌՆԱ՞ ՄԻ ՆՈՐ ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻԱ

Բելգիա. Տարածությունը 30.5 հազ. քառ. կմ է: Բնակչությունը մոտ 10 միլիոն, խտությամբ աշխարհում գրավում է առաջին տեղերից մեկը (1 քառ. կմ վրա՝ 550 մարդ): Ըստ ազգային կազմի բաժանվում է ֆլամանդացիների (մոտ 6 միլիոն) եւ վալոնների (մոտ 3.5 միլիոն): Ապրում են նաեւ գերմանացիներ, հոլանդներ եւ այլք: Պետական լեզուն ֆլամանդերենն է եւ ֆրանսերենը, որով խոսում են վալոնները, բնակչության մեծ մասը կաթոլիկ է: Օգոստոսի 9-ին խորհրդարանի առաջ երդում տալուց հետո գահ բարձրացավ հանգուցյալ թագավոր Բոդուեն Առաջինի եղբայրը՝ 59 ամյա Ալբերտ երկրորդը:

Խորհրդարանում իր երդման արարողության վերջում նա երեք տարբեր լեզուներով (հոլանդերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն) բացականչեց «Կեցցե Բելգիան», դրանով իսկ մատնանշելով երկրի առաջ ծառացած ամենակնճռոտ հարցը՝ էթնիկական բազմաձեւ ֆլամանդացիների եւ վալոնների միջեւ, որն այժմ սպառնում է խարխլել արտաքնապես խաղաղ թվացող 166-ամյա միասնության հիմքերը: 42 տարի շարունակ նրա հանգուցյալ եղբայրը նույն քաղաքականության շնորհիվ կարողացել էր կրքերը չքորքոթել, բայց կկարողանա՞ արդյոք այս նախկին «հանդարտները», որն այժմ գահ է բարձրացել, ղեկավարել երկրի միասնականությունը: Վերջին տարիների փորձը ցույց է տալիս, որ հնուց եկած էթնիկական խժդժություններ, ինչքան էլ տարիների ընթացքում տարբեր քաղաքական գործիչների կողմից եւ՝ ինչպես մղված եւ մոռացության մատնված լինեն, միեւնույն է, վաղուց հանգած համարված հրաբխի նման մի օր «ժայթքում» են տալիս՝ հարուցելով շրջապատին:

Միջազգային մամուլը չթուլացող հետաքրքրությամբ հետեւում է հատկապես Եվրոպայում կատարվող իրադարձություններին, քանի որ վերջին հնգամյակի ընթացքում փոփոխություններն իրոք իրար են հաջորդում այնտեղ գլխապտույտ արագությամբ: Ճիշտ է, բնակչության առավել քաղաքակրթված մակարդակը գուցե բացառում է Հարավսլավիայի դեպքերի կրկնությունը, բայց արդյոք Չեխոսլովակիայի «թավշյա առանձնացման» տարբերակը չի՞ իրականացվի նաեւ այնտեղ: Այդ մասին է ամերիկյան հանդեսի օգոստոսի 23-ի համարում տպագրված ընդարձակ նյութը, որից տեղեկանում ենք, որ երկու էթնիկական կազմավորումների միջեւ գոյություն ունեցող վեճը սկիզբ է առել դեռեւս 1830-ական թվականներից, երբ Բելգիան վերջ դնելով Հոլանդական տիրապետությանը, իրեն հռչակել է անկախ պետություն եւ գահ բարձրացրել ծագումով գերմանացի Լեոպոլդ Սաքսեն-Կոբուրգսկուն: Հետագայում տնտեսական եւ ժողովրդագրական գործոններն էլ ավելի են սրել հարաբերությունները ֆրանսախոսների եւ ֆլամանդախոսների միջեւ: Նույնիսկ Բոդուեն թագավորի օրոք իրարահաջորդ կառավարություններն ստիպված են եղել հանուն երկրի միասնության հավելյալ ազատություններ շնորհել «հակամարտող» շրջաններին: Այս տարվա սկզբներին խորհրդարանը Բելգիան հռչակեց «ֆեդերալ» պետություն, դրանով իսկ ամրագրելով իմքնավարությունը շրջաններում ու նահանգներում: Շրջանային գործադիր եւ օրենսդիր մարմիններ հետեւում են հողագործության, կրթության եւ առեւտրի, ինչպես նաեւ առողջապահական եւ բնապահպանական խնդիրներին, նրանք նույնիսկ իրավունք ունեն օտար երկրների հետ համաձայնագրեր կնքելու: Ազգային կաբինետներում նախարարներն իրենց մայրենի լեզվով են խոսում, եւ նրանց ելույթները թարգմանվում են մյուսների համար, լրատվական բրիֆինգների ժամանակ պետական հոգաբարությամբ առլեցուն» մի անձնավորության: «Նա նման էր աբխազիկի տրի, ասում են նրանք, զուտ էր, մեղմաղոնս եւ չափազանց բարեպաշտ»: 1990-ին նա նույնիսկ երկու օրով գահից հրաժարվում է, որպեսզի չստորագրի աբորտը օրինականացնող մի նախագիծ: Նա մեծ ժողովրդականություն էր վայելում: Սակայն ֆլամանդացիներն ու վալոնները իրարից տարբերվում են ոչ միայն լեզվական առումով, այլ նաեւ բնավորության խառնվածքով: Առաջիններն աբխասասեր են, երկրորդներն ծույլ ու քմահաճ: Մինչդեռ Բրյուսելի իմքնավար մարզի 954 հազար բնակչությունը, արհամարհելով երկու ազգությունները՝ ոչ միայն լեզվական առումով, այլ նաեւ բնավորության խառնվածքով: Առաջիններն աբխասասեր են, երկրորդներն ծույլ ու քմահաճ: Մինչդեռ Բրյուսելի իմքնավար մարզի 954 հազար բնակչությունը, արհամարհելով երկու

ազգությունները՝ ոչ միայն լեզվական առումով, այլ նաեւ բնավորության խառնվածքով: Առաջիններն աբխասասեր են, երկրորդներն ծույլ ու քմահաճ: Մինչդեռ Բրյուսելի իմքնավար մարզի 954 հազար բնակչությունը, արհամարհելով երկու

ազգությունները մեկ ֆրանսերեն են խոսում, մեկ ֆլամանդերեն:

«Ֆեդերացիայի վերածվելուց հետո, ղեկավարությունների միջեւ համագործակցության իրական հնարավորություններ են ստեղծվել», ասում է ֆրանսախոս սոցիալիստ Գի Սոլիտելզը, որ Վալոնիայի նահանգի նախագահն է: Սակայն աղակենտրոնացումն ունի նաեւ իր թերությունները: Համաժողովրդական ծրագրերը, որոնք 2-3 նահանգ են ընդգրկում իրենց մեջ, կարող են շարունակ ձգձգվել մեկի կամ մյուսի անհամաձայնեցման, կամ էլ պարզապես բյուրոկրատական քաշքշուկի հետեւանքով:

Բելգիացիների մեծամասնությունը, իհարկե, կողմ է երկրի միասնությանը եւ հանգուցյալ թագավորին հիշում է որպես «հայրական «խմբակցություններին» էլ, հարկ է գրում իրեն, որ պարում է երկրի մայրաքաղաքում, որը միաժամանակ ՆԱՏՕ-ի կենտրոնատեղին է, ինչպես նաեւ Եվրահանձնաժողովի գործադիր մարմնի նստատեղին:

Պատմությունից հայտնի է, որ անցյալ դարաշրջանում վալոններն էին իշխում ամբողջ երկրին: Վալոնիայի ածխի ու պողպատի հսկայական արդյունաբերությունը ծաղկում էր պարում, իսկ ընտրյալ ներկայացուցիչների մի խումբ զբաղվում էր քաղաքականության, տնտեսության եւ մշակույթի հարցերով: Ֆլանդրիան, ընդհակառակը, հետամնաց, գյուղական վայր էր: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո սակայն, ամեն ինչ գլխիվայր շրջվեց: Վալոնիայի արդյունաբերությունն անկում ապրեց, մինչ Ֆլանդրիան բարգավաճեց: Անտվերպենի աղամանդի առեւտուրը եւ արդիական տեխնիկայով հագեցած ժամանակակից ծառայությունները Ֆլանդրիան դարձրել են Եվրոպայի ամենահարուստ շրջաններից մեկը: Կենսամակարդակի այս փոփոխությունն էլ հակամարտության գլխավոր պատճառներից մեկն է: Ֆլամանդական ազգայնամոլները պնդում են, որ ծույլ վալոնցիներն առլում են իրենց հաշվին: Անցյալ տարի քաղաքային խորհրդի ընտրություններում վլամզ-ֆլամանդական խմբակցության անդամները, որի մեջ մտնում են ծայրահեղ ազգայնամոլներն ու աջակողմյան օտարատյացները, կարողացել էին աղաղակով ձայների մեկ չորրորդը, առաջ անցնելով սոցիալիստական եւ քրիստոնեա-դեմոկրատական կուսակցություններից, իսկ առաջիկա տարի այն ձգտում է հասնել ձայների 40 տոկոսի: Քաղաքական դիտորդների կարծիքով նրանք ամեն հնարավորություն ունեն հասնելու իրենց նպատակին:

Եթե առաջներում նման հակամարտությունների առաջը կարելի էր առնել փողի ներդրման մեթոդով, արդա ներկայիս ծանր տնտեսական կացությունը Եվրոպայում ազդել է նաեւ բելգիացիների վրա, որոնց տասից մեկն այժմ անգործ է: Երկիրը կրում է 192 միլիարդ դոլարի հասնող պարտքի ծանրության տակ, որի հետեւանքով նվազեցվում են սոցիալական աղահովության, առողջապահական եւ այլ նպաստներով տրված նպաստների քանակը: Վախ կա, որ Վալոնիան դասվի երրորդ աշխարհի երկրների շարքին: Ստեղծված անխուսափելի դժվարությունները յուր են լցնելու հակամարտության կրակի վրա, արդանալով երկրի միասնությանը: Եւ եթե նույնիսկ ի վերջո գտնվի ելքը, եւ հարթվի ամեն ինչ, այն շատ ծանր է նստելու իշխանությունների վրա, իսկ նորընծա թագավորը, որ չնայած կրանքի փորձությանը քաղաքականությունից հեռու է մնալ միշտ, իր մեջ ուժ գտնելո՞ւ է արդյոք պահպանելու կոալիցիոն կառավարությունը: Համենայնդեպս նրա ելույթը խորհրդարանում այդպիսի հույսեր չի ներշնչում:

Պատրաստեց
ՀԱԿՈԲ ՇՈՒԼԻԿՅԱՆԸ

ԱՄՆ

Ներգաղթի խնդրի շահարկումը քաղաքական նպատակներով

Վերջին շրջանում շատ է գրվում ու խոսվում տարբեր երկրներում ներգաղթի հնարավորությունները խստացնելու եւ ներգաղթողների նկատմամբ խիստ սահմանափակումներ մտցնելու անհրաժեշտության մասին: Ըստ երեւույթին բոլոր արեւմտյան երկրներում էլ, հատկապես հիմա, տնտեսական խոր ճգնաժամերի մեր օրերին, զգացել է տալիս օտարների աղօրինի մուտք գործելը, մշտական բնակություն հաստատելը եւ դրանցից բխած ամենատարբեր հարցերի առաջացումը, որն «ավելորդ գլխացավանք» է պատճառում տվյալ երկրի իշխանություններին: «Ազգի» էջերում մենք անդրադարձել ենք Գերմանիայում, Ֆրանսիայում եւ այլ եվրոպական երկրներում այդ ուղղությամբ կատարվող փոփոխություններին: Այժմ «Նյուզուիք» հանդեսի օգոստոսի 23-ի համարից քաղում ենք հետեւյալ տեղեկությունները, որտեղ ներգաղթի խնդիրը շահարկվում է քաղաքական նպատակներով:

Կալիֆորնիայի կառավարիչ Պիտ Ուիլսոնը նահանգը «պաշարված» հայտարարելով աղօրինաբար ներգաղթած օտարերկրացիների կողմից, վերջին շաբաթների ընթացքում «խիստ միջոցառումների» մի ծրագիր է առաջարկել նախագահ Քլինթոնին, պահանջելով նրանից դադարեցնել բոլոր տեսակի կրթական եւ առողջապահական նպաստների հատկացումը, կրճատել հոի կանանց տրամադրված արտոնությունները եւ նույնիսկ դպրոցներից վտարել օտարերկրացիների երեխաներին: Նա մինչեւ անգամ կոչ է արել փոփոխություններ մտցնել սահմանադրության մեջ նախատեսելով անօրեն ներգաղթողների զավակներին զրկել քաղաքացիությունից: Նա պնդում է, որ իր նահանգն այլեւս ի վիճակի չէ այդ մարդկանց տարեկան 2.3 միլիարդ դոլարի հասնող ծախսերը հոգալու. «Մենք չենք չափազանցում, երբ ասում ենք, որ աղօրինի ներգաղթը բացասաբար է անդրադառնում Կալիֆորնիայի բնիկների կյանքի մակարդակի վրա», նշում է նա, ցանկալով միաժամանակ իր համար նպաստավոր հող պատրաստել հաջորդ տարվա ընտրությունների արդյունքներում, քանի որ ադայժմ նահանգը տառապում է ամենածանր տնտեսական ճգնաժամով, որ երբեւէ դիմագրավել էր 1930 թվականից ի վեր: Անգործությունն այնտեղ մոտ 10 տոկոս է կազմում: Նույնիսկ իր հանրապետական կուսակցության «արմատական» պահպանողականները սպառնում են նրան թիկունք չկանգնել, իսկ ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ դեմոկրատների հաղթանակը նախագահական ընտրություններում կարող է նաեւ իր ազդեցությունը թողնել նահանգային կառավարիչների ընտրությունների վրա: Արդեն իսկ երկու դեմոկրատ թեկնածուներ Քեթլին Բրաունն ու Ջոն Կարամենդին առաջադրված են այդ պաշտոնի համար: Երկու կուսակցությունների քննադատների կարծիքով, նրա առաջարկները հենց «հուսահատության» նշաններ են: Բայց նա միակը չէ, որ շահարկում է ներգաղթի խնդիրները հանուն իր կարիերայի: Նրանից, առաջ Դայան Ֆեյնշտեյն անունով մի դեմոկրատ, որը նույնպես հաջորդ տարի պետք է վերընտրվի, ցանկանում է ընդլայնել Միացյալ Նահանգների սահմանային պարեկախումբը եւ սահմանել տարբերակի սահմանային անցումների համար: Նա զայրացրեց քաղաքացիական ազատությունների կողմնակիցներին նշելով, որ 1.3 միլիոն օտարերկրացիներ առանց փաստաթղթերի բնակություն են հաստատել եւ աշխատում են նահանգում, այն դեմքում, երբ նույն քանակությամբ կալիֆորնիացի անգործ թափառում են:

Ուիլսոնն ինքը մեղադրում է, որ իր որդեգրած ծրագիրը հետաքրքրում է քաղաքական նպատակներ: Իր խոսքերով, նա չի մեղադրում օտարերկրացիներին, որոնք ԱՄՆ ներգաղթելով ցանկանում են բարելավել իրենց կյանքը, բայց, նշում է նա, «չանդրադառնալ այդ հարցին ես չեմ կարող: Դա կլիներ պարտականությունների բերացում»: Նա ցանասիրաբար փորձում է իրագործել մի շարք բարենորոգումներ, որոնցից են աշխատողների աշխատավարձի բարձրացումն ու դպրոցների եւ իրավապահ մարմինների հատկացումների ավելացումը: Նա այս տարի ժամանակին է ներկայացրել նաեւ տարեկան բյուջեն, մինչդեռ հայտնի է, որ անցյալ տարի այն երկու ամսով ուշացել էր:

Այս բոլոր գործադրված ջանքերն ակամա հիշեցնում են մեկ ուրիշ հանրապետականի՝ նախագահ Ջորջ Բուշի վերջին շրջանի ապարդյուն փորձերը մնալու իր պաշտոնում: Այդ նրան չհաջողվեց: Կհաջողվի՞ արդյոք Ուիլսոնին, թե ոչ, ցույց կտան հաջորդ տարվա ընտրությունների արդյունքները:

Նախագահ Քլինթոնը կտրականապես մերժել է սահմանադրության մեջ փոփոխություններ մտցնելու նրա առաջարկը: ■

Լուրերի հոսք

Ձերբակալվել են իսլամական 140 կողմնակիցներ

Սեպտեմբերի 13-ին լայնածավալ ոստիկանական գործողության ընթացքում Եգիպտոսի Կալյուբիայի նահանգում ձերբակալվել են իսլամական խմբավորումների 140 կողմնակիցներ: Եգիպտոսի ՆԳՆ-ի ներկայացուցիչը հայտնեց, որ բոլոր ձերբակալվածները կհարցաքննվեն վերջին մի քանի օրերին Կահիրեի ծայրամասերում կատարված մի շարք ահաբեկչական քայլերին իրենց մասնակցության առնչությամբ: Ինչպես սեպտեմբերի 14-ին հաղորդեց «Ալ Վաֆդը» թերթը, արմատականներին ներկայացվող գլխավոր մեղադրանքներից է գաղտնի ծառայությունների երկու սպաների վրա կատարված մահափորձին մեղսակից լինելը: Մահափորձն իրականացրել էին մի խումբ անհայտ անձինք անցած կիրակի: Այն ժամանակ սպաներից մեկը մի քանի ծանր վերք էր ստացել եւ մինչեւ օրս հիվանդանոցում է գտնվում օրհասական վիճակում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ՌՏԱՌ-ՏՍՇ

Կոչ են անում կրճատել ռուսական զորքերը

Էստոնիայի, Լատվիայի եւ Լիտվայի վարչապետները սեպտեմբերի 13-ին Տալլինում անցկացրին հանդիպում, որտեղ մասնավորապես քննարկվում էին պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության հարցեր: Վարչապետները ընդգծեցին, որ Լիտվայից ռուսական զորքերի դուրսբերումը «միայն առաջին քայլն է ամբողջ շրջանում կայունության ապահովման ուղղությամբ»: Վարչապետները հայտարարեցին, որ իրենք ձգտում են ընդլայնել գործակցությունը ռազմական բնագավառում: «Մենք մտադիր ենք սերտ կապեր զարգացնել Եվրոպայի ռազմական կառույցների, ներառյալ ՆԱՏՕ-ի հետ, որը Եվրոպայի անվտանգության գլխավոր երաշխավորն է, ընդգծեցին կառավարությունների ղեկավարները: Բալթյան երկրների վարչապետները Ռուսաստանի կառավարությանը կոչ արեցին քննության առնել Բալթիկ ծովի ավազանի երկրների հանգստության ու կայունության ապահովման միջոցառումներ Կալինինգրադի շրջանում տեղաբաշխված ռուսական զինված ուժերի կրճատման միջոցով: Սնարք

Պատժամիջոցներ Լիբիայի դեմ

ԱՄՆ-ը, Մեծ Բրիտանիան եւ Ֆրանսիան կազմել են Լիբիայի դեմ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների մի նախագիծ, եթե նա չհանձնի երկու ահաբեկիչներին, որոնք ամբաստանվում են 1988 թ. Շոտլանդիայում ինքնաթիռի պայթեցման մեջ: Եթե Տրիպոլիի պաշտոնյաները չարձագանքեն, արդա նախագիծը ՄԱԿ ԱԽ կմտցվի հաջորդ ամսվա սկզբին:

Քոլը սկսեց նախընտրական պայքարը

Իր նախընտրական արշավն սկսելով Հելմուտ Քոլը մի ճառում խոստացել է վերջ դնել նեոֆաշիզմին: Կանցլերն իր կուսակից քրիստոնեա-դեմոկրատներին հասկացրել է, որ աշխատավորներն այլեւս չպետք է ակնկալեն արձակումների երկարացում, աշխատավարձի բարձրացում եւ կարճ աշխատանքային շաբաթ: 1994 թվականի հոկտեմբերին կայանալիք ընտրություններին Քոլի հիմնական հակառակորդը սոցիալ-դեմոկրատ Շարպինգն է:

Ունիտան բարի կամք է դրսեւորում

Երկուշաբթի օրվանից Անգոլայի Ունիտա խմբավորման ադյուտանտները կհայտարարեն միակողմանի զինադադար: Սրանով նրանք ցանկանում են վերակենդանացնել խաղաղության բանակցությունները, որով վերջ կդրվի 18 տարի տեւած քաղաքացիական պատերազմին: Այս մասին Պորտուգալիայում հայտնել է Ունիտայի պաշտոնյան: Ավելի վաղ Անգոլայի ազգային ռադիոն հայտարարել էր, որ Ունիտայի ադյուտանտները գրոհում են Կուխոնո քաղաքի վրա եւ շուտով կհաղթահարեն այնտեղի կայազորին: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Հեռաֆաքս Էմիրությունների դեսպանատանը

Մոսկվայի վարչության ֆինանսական խումբը Միացյալ Արաբական Էմիրությունների դեսպանատան խնդրանքով սկսել է հեռաֆաքսը Ուլոֆ Պալմեի փողոցում գտնվող դեսպանատան շենքում երկուշաբթի տեղի ունեցած դայթյունի կապակցությամբ: Երկու՝ հոգի վիրավորվել են, դեսպանատան շենքը վնասվածքներ է ստացել: Քննչական խումբը առայժմ չի ներկայացրել իր հետեւությունները, եւ նախարարությունը ոչ մի տեղեկություն չունի դայթուցիկ սարքի տեսակի եւ ահաբեկիչների մասին: ՌՖ

Տաջիկստանը չի ստանա երկարաժամկետ օգնություն

ԱՄՆ կառավարությունը վերջին տարվա ընթացքում տրամադրել է Տաջիկստանին 43 մլն դոլարի մարդասիրական օգնություն: Բայց այդ միջինասիական հանրապետությունը չի ստանա երկարաժամկետ օգնություն, հայտարարել է Դուշանբեում սեպտեմբերի 13-ին ԱՊՀ երկրներում ԱՄՆ նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Սթրոուբ Թելբոտը: Պատճառը, ըստ նրա, այն է, որ Տաջիկստանում բացակայում են դայմանները, որոնք անհրաժեշտ են երկարաժամկետ օգնություն ստանալու համար, այն է, «ժողովրդավարություն եւ մարդու իրավունքների դաշտպանություն», «խորը տնտեսական բարեփոխումներ» եւ «խաղաղության առկայություն»: ՌՖ

Գիտագործնական խորհրդաժողով Ղազախստանում

Ղազախստանի Սեմիպալատինսկի մարզի կուրչատով քաղաքում բացվել է միջուկային էներգետիկայի հիմնահարցերին նվիրված միջազգային գիտագործնական խորհրդաժողով: Հանդիպմանը մասնակցում են Ղազախստանի, Ռուսաստանի ֆիզիկոսներ, ԱՄՆ-ի, Կանադայի եւ Ճապոնիայի մի շարք ֆիրմաների ներկայացուցիչներ: Օրակարգի հիմնական հարցերի թվում են Ակների եւ ռեակտորների անվտանգ տիպերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, տիեզերքում միջուկային էներգետիկայի օգտագործման հնարավորությունները: Խորհրդաժողովի շրջանակներում մասնակիցները կդիտեն Սեմիպալատինսկի փորձարկի ենթակա միջուկային զինափորձարանը, կծանոթանան հրթիռային շարժիչների մշակման փորձառական բազային, կքննարկեն համատեղ նախագծերի իրականացման համար անհրաժեշտ գործնական կապերի հաստատման հնարավորությունները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲՐՈՆԵՍ ՏԱՍՍ

Շվեդիան առեւտուր-կանի ՀԱՀ-ի հետ

Շվեդիայի կառավարությունը որոշում ընդունեց վերացնելու Հարավաֆրիկյան Հանրապետության հետ առեւտրի արգելքը, ինչպես նաեւ այդ երկրին առնչվող մյուս հանձնարարականները: Դրանցով մասնավորապես Շվեդիայի ձեռնարկություններին հանձնարարվում էր փնտրել ուրիշ տուկաներ, հիմնարկներին եւ հաստատություններին խորհուրդ էր տրվում ՀԱՀ-ի հետ սահմանափակել մշակութային, գիտական, մարզական կապերը: Կառավարության վերջին քայլի նախադրյալներ դարձան ՀԱՀ-ում անցման ժամանակաշրջանի խորհուրդ հիմնելու որոշումը, ինչպես նաեւ այդ երկրում ընտրությունների անցկացման օրվան վերաբերող որոշումը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲՐՈՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Ֆրանսիայի բանկի նոր կառավարիչը

Ֆրանսիայի գանձապետ տնօրեն 50 ամյա ժան-Կլոդ Տրիշեն սեպտեմբերի 14-ին նշանակվեց երկրի բանկի նոր կառավարիչ: Այդ որոշումն ընդունվեց նախարարների կաբինետի հերթական շաբաթական նիստում այն կապակցությամբ, որ այդ պաշտոնում Տրիշեին նախորդած ժակ դը Լարոզիերը վերջերս ընտրվել է Վերականգնման ու զարգացման եվրոպական բանկի նախագահ: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲՐՈՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Մշակույթ

«Մշակույթ» ծրագիրը գործողության մեջ

Իբիվս այլ խնդիրների Հայաստանի Խաղաղության հիմնադրամը զբաղվում է նաեւ մշակութային գործունեությամբ: Հատուկ այս նպատակով դրա շրջանակներում ստեղծվել եւ գործել է սկսել «Մշակույթ» ծրագիրը, որի ղեկավարն է ճանաչված կոմպոզիտոր եւ դաշնակահար Կոնստանտին Պետրոսյանը: Այն իր առջեւ առաջնային նպատակ է դրել օգնել եւ ամեն կերպ տատ կանգնել աննախընթաց կացության մեջ հայտնված մեր արվեստագետներին եւ մտավորականներին:

Նպատակն անտարակույս ազնիվ է ու ողջունելի: Բայց ինչպե՞ս են դատկերացնում դրա իրագործման ուղիները ծրագրի հեղինակները: Դրա շուրջը տեղի ունեցավ մեր հանդամանալից զրույցը ծրագրի ղեկավար Կոնստանտին Պետրոսյանի հետ: Նա նախ նկատել տվեց, որ ցանկացած հարց իրենց մոտ լուծում է տանում ծրագրի ստեղծագործական խորհրդի կողմից, որի կազմում են մեր շատ նշանավոր ու բարի համարում ունեցող արվեստագետներ եւ գիտնականներ: Ապա նշվեց, որ օգնությունն բառն իրենց կողմից ընկալվում է ոչ դարզունակ ձեւով: Այսինքն՝ օգնել ասելով իրենք նկատի չունեն այն տարածված միտումը, թե դետք է դրամ տալ միայն բվառության եզրին հասածներին: Ի վերջո դրա կարիքն ունեն յոլորը, եւ «Մշակույթ» ծրագիրը ջանում է օգնել հատկապես ու հիմնականում նրանց, ովքեր շարունակում են ակտիվորեն ստեղծագործել եւ արարել ազգային արժեքներ:

Ի տարբերություն այլ կազմակերդությունների եւ բարեգործական հիմնարկների կազմակերդած նմանատիդ ձեռնարկումների, այստեղ օգնությունը ձեւք է բերում դայմանագրի տեսք եւ տանում կոնկրետ ստեղծագործական բովանդակություն: Հիշյալ ծրագրի հեղինակները որոնում ու գտնում են (արտասահմանում իմարկն) համադատասխան բարերարների ու արվեստի հովանավորների, որոնք դատրաստակամություն են հայտնում այս ծանր ժամանակներում աջակցելու հայաստանցի իրենց եղբայր եւ քույր գործընկերներին: Առաջին նման ձեռնարկումը կատված էր մեր երաժիշտների հետ: Նրանց օժանդակություն ցույց տալու նպատակով «Մշակույթի» հեղինակները դիմեցին ԱՄՆ-ի Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ Պարսամյանին, որն էլ ազգանդաս այս գործը հանձնարարեց ամերիկահայ հայտնի դաշնակահար Շահան Արծրունուն: Վերջինս մեծ ջանքեր բափեց իր հայ բարեկամների համար դրամ հավաքելու ուղղությամբ: Սկզբնադես որոշվեց թվով 40 հայ երաժիշտների եւ երաժշտական գործիչների տրամադրել 300-ական դոլար: Բայց այս գաղափարի իրագործման ընթացքում նախ ավելացավ երաժիշտների թիվը եւ ապա, դարզվեց, որ ամենավերջում 12 հազարի փոխարեն հավաքվել է 7900 դոլար: Արդյունքում որոշվեց ներկայացված երաժիշտներին բաժանել 150-ական դոլար, որի հանձնման հանդիսավոր արարողությունը տեղի ունեցավ այս տարվա հուլիսի 8-ին Արամ Խաչատրյանի տուն բանգարանում:

Ցուցակում ընդգրկվածները մեր երաժշտարվեստի հայտնի դեմքեր եւ խմբեր են՝ Կոմիտասի անվան եւ «Արամ Խաչատրյան» քառյակներ, անվանի երգիչ-երգչուհիներ, երիտասարդ նվագավարներ Ռոբերտ Մլինյանցը, ոն Գեորգ Մուրադյանը, դարաբաղցի երեք կոմդոզիտորներ, երաժշտական քննադատներ, հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մենակատարներ, կոնսերվատորիայի ուսանողներ, Չայկովսկու անվան միջնակարգ երաժշտական դդրոցի աշակերտներ: Նրանք բոլորը ամերիկացի իրենց հովանավորներին, որոնց մեջ են Նյու Յորքի «Մետրոդոլիտեն» բատրոնի մենեջերուհի Լիլի Չուրասզյանը, դաշնակահարուհի Անիտա Թերզյանը, ամերիկյան կոմդոզիտոր Նեդ Ռորեմը, էլի որիշներ, դարձյալ այս հիմնադրամի միջոցով ուղարկում են իրենց ձայնագրությունները, երաժշտագետներն իրենց նյութերը եւ նրանց միջեւ ստեղծվում է ամուր բարեկամություն, որը կարծում ենք հնարավորություն կտա հայ երաժիշտներին մտնելու նաեւ միջազգային ասպարեզ:

Այս հայող փորձը, ինչպես շարունակեց Կ. Պետրոսյանը, շատ շուտով կտարածվի մեր մտավորականության մյուս խմբերի վրա՝ նկարիչներ, ճարտարապետներ, կինոյի եւ բատերական գործիչներ, հուսանք նաեւ լրագրողներ եւ այլն: Մանավանդ որ, մեծ թիվ են կազմում համենատ կարողության տեր եւ դատրաստակամ մեր սփյուռքահայ հայրենակիցները: Այսդես. Բոստոնից կոմդոզիտոր Հայկ Բոյաջյանը, ստանձնել է Հայաստանի հարվածային գործիքների նվագախմբի հովանավորությունը, իսկ նրա կինը Բրիջիտ Բոյաջյանը, ցանկություն է հայտնել օգնելու Մատենադարանի ձեռագրերի որեւէ վերականգնողի: Խաղաղության հիմնադրամի միջոցով երգչուհի Էլլադա Չախոյանը ստանձնել է իր անվան կրթաթոշակ կոնսերվատորիայի մեկ առաջավոր ուսանողի համար: Նույն նախաձեռնությամբ հանդես է եկել նաեւ ջութակահար Ալեքսան Թոքատյանը: Ուրագրավ է նաեւ, որ «Մշակույթ» ծրագիրն ընդլայնում է իր ցանցը եւ ներկայացուցիչներ ունի արդեն Ճայկական տարբեր գաղթօջախներում՝ Շահան Արծրունի (ԱՄՆ), նկարիչ Ժան Գազանճյան (Ֆրանսիա) եւ այլն: Իսկ ֆրանսահայ անվանի կոմդոզիտոր Միշել Լեգրանը ծրագրին է տրամադրում տարեկան 200 դոլար: Այս տարի, օրինակ, նոյեմբերի 12-17-ը Հայաստանի Խաղաղության հիմնադրամը մշակույթի եւ արտքին գործերի նախարարությունների հետ համատեղ անց է կացնում դեդյուտների ամենամյա վարատոն-մրցույթ, որի գլխավոր մրցանակը կրելու է Միշել Լեգրանի անունը: Այս անգամ մրցույթը նվիրված է լինելու կինոարվեստին:

Կարեւորն այս ամենում այն է, որ մեր խառն ու անհասկանալի ժամանակներում օգնության հույժ մարդասիրական եւ հրատաղ գործը դրվում է ավելի գործնական եւ լայդ հիմքերի վրա՝ բարատելով ամեն տեսակի դատահանությունն եւ արկածախնդրությունն: Այլատես շատ է դատահել բոլորս հետ, երբ սփյուռքահայ որեւէ գործիչ հարցրել է, թե ստացա՞ք արդյոք մեր ուղարկած փողերը ու շատ է զարմացել, որ դրանք տակավին տեղ չեն հասել: Հանդված ենք, որ կլինեն որիշ շատ անհատներ եւ կազմակերդություններ, որոնք հաս կարող են դատանաղես դիմել Հայաստանի Խաղաղության հիմնադրամ հետեւյալ հասցեով. 775001, ՀՀ, Երեւան, Աբովյան-8, փոխնախագահ Հոսեանտինի Պետրոսյանին, հեռ. 52-63-47:

ԼԵՎՈՆ ԼԱԶԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԿԱՍՊԱՐՈՎ-ՇՈՐԹ՝ 3.5-0.5
ԿԱՐՊՈՎ-ԹԻՄԱՆ՝ 3.5-2.5

Լոնդոնում տեղի ունեցող դրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի աշխարհի առաջնության Կասպարով Շորթ մրցաշարի յորորդ դարտիան էլ ավարտվեց Կասպարովի հաղթանակով, որն այս անգամ խաղում էր սեւ ֆիգուրներով: Կասպարովը մինչեւ ներկայիս մրցաշարն էլ Շորթի հետ հանդիդումներում բաքահայ դրական բալանս ուներ, սակայն հավանաբար ոչ ոք չէր սդասում, որ աշխարհի առաջնության ամենաբարձր փուլի մրցաշարի հենց մեկնարկում նման ջախջախիչ հաշիվ կգրանցվի: Երեւում է, հարցը մրցակիցների խաղաոճերի անհամատեղելիությունն է: Չդետք է մոռանալ, որ Շորթը աշխարհի առաջնության թեկնածուների ճանապարհին հաղթել է շախմատային մեծ հեղինակություններ, նույն թվում եւ Անատոլի Կարպովին:

Շորթի դժբախտությունն այն է, որ Կասպարովից ընդամենը երկու տարի հետո է ծնվել: Եթե նա լույս աշխարհ գար այլ ժամանակաշրջանում, ապա անդայման կարձրանար շախմատային օլիմպոս: Սակայն այդ բարձունքը վաղուց ամուր կերդով զբաղեցված է, եւ Շորթի ճանապարհին կանգնած է Կասպարովը, ասել է աշխարհի չեմդիոնը:

Շորթն ակտիվ հարձակողական ոճի շախմատիստ է, որն ավելի հոգեհարազատ է Կասպարովին, եւ դրանով միայն կարելի է բացատրել անսովոր խոշոր հաշիվը: Այնուամենայնիվ շախմատային մեկնաբաններն այն կարծիքին են, որ Կասպարովը, հաշվի առնելով ֆինանսական կողմը եւ մրցաշարը կազմակերդած «Հայմսի» մասնագդությունը հավանաբար փորձ ինչ թուլացնի տեմդը:

Հոլանդիայում տեղի ունեցող ՖԻԴԵ-ի շախմատի աշխարհի առաջնության կարդով-Ինման մրցաշարը, կարելի է ասել, անցնում է գրեթե հավասար դայքարում, չնայած Կարդովը հաղթել է 6-րդ դարտիայում եւ առաջ անցել հաշվի մեջ: ■

Առանց փոփոխությունների

ՀՖ բարձրագույն խմբի 2-րդ առաջնություն

17-րդ տուր

ՀՄԿՄ «Մայաթիա Կիլիկիա»՝ 5-0 (2-0)

(Ա. Ավետիսյան 4-38, Ս. Չախալյան 68, Վ. Ավետիսյան 84, Գ. Հովհաննիսյան 88):

«Բանանց»-«Կոտայք»՝ 8-2 (4-1)

(Կ. Միմայելյան 1-18, Է. Վերանյան 11-74, Ս. Կոստանդյան 31, Սեղ. Հուխնեփյան 80, 85 11մ., Վ. Հովհաննիսյան 87՝ «Բանանց», Հ. Բերբերյան 9-77՝ «Կոտայք»):

«Կանազ»-«Արարատ»՝ 1-3 (0-1)

(Լ. Ստեփանյան 38, Ս. Շահգելդյան 44, Ալ. Սարգսյան 67-11 մ՝ «Արարատ», Զիգարջյան 80՝ «Կանազ»):

«Իմդուլս»-«Ցեմենտ»՝ 1-1 (0-0)

(Ս. Փահլեւանյան 60՝ «Ցեմենտ», Ս. Հայրբաբսդյան 71՝ «Իմդուլս»):

«Նախիջեւան»-«Քասախ»՝ 1-0

4՝ առաջատարներից երեքը հերթական հաղթանակները տարան եւ նրանց դիրքերում փոփոխություններ չեղան: «Շիրակը» 17-րդ տուրում խաղից ազատ էր: Կրկին գդանցվեց ոչ ֆուտբոլային արդյունք երեւում է «Կոտայքն» իրոք անհուսալի վիճակում է:

Առաջնության ոմբարկումները.

1. Ասոս Բարսեղյան 20 գոլ
2. Գեղամ Հովհաննիսյան (ՀՄԿՄ) 19
3. Արա Եվդոկիմով («Վան») 14
4. Արմեն Շահգելդյան («Արարատ») 13:

Առաջնության աղյուսակը սեպտեմբերի 16-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Արարատ	30	16	14	2	0	56-7
2. Բանանց	28	16	14	0	2	73-13
3. ՀՄԿՄ	28	17	14	0	3	59-20
4. Շիրակ	26	16	13	0	3	61-15
5. Վան	23	17	11	1	5	46-23
6. ՀՄՄ ՖԻՄՄ	17	16	8	1	7	38-28
7. Ցեմենտ	16	16	6	4	6	23-29
8. Երազանք	14	16	6	2	8	27-38
9. Կանազ	14	17	6	2	9	23-31
10. Նախիջ	14	17	6	2	9	15-35
11. Ոզվարբնոց	11	16	5	1	10	20-35
12. Իմդուլս	9	17	4	1	12	24-56
13. Քասախ	8	17	3	2	12	14-69
14. ՄԿ	6	17	1	4	12	11-54
15. Կոտայք	4	17	2	0	15	21-58

Չինական ֆենոմեն, որը ցնցել է մարզաշխարհը

Չինաստանի ներկայացուցիչների հաջողությունները Շտուտգարտում տեղի ունեցած բեթեւ այլեթիկայի 4-րդ առաջնությունում այնքան տդավորիչ էին, որ մեծաթես ազդեցին միջազգային մարզական հասարակական կարծիքի վրա: Հիմա շատերը հակված են ենթադրելու, որ Չինաստանը իր մեկ միլիարդ 300 մլն բնակչությամբ դատրաստվում է երրորդ հազարամյակի սկզբում դառնալ աշխարհի մարզական առաջին երկիրը: Ինչդես հայտնի է, Չինաստանի բեթեւ այլեթները Շտուտգարտում նվաճեցին 4 ոսկե մեդալ, որը Տոկիոյում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնության (1991 թ.) ճիշտ կրկնատատիկն է: Բայց ամենատդավորիչ չինական հաղթանակը եղավ 3000 մ կանանց մրցավազքում, երբ մրցանակային դատվանները ամբողջությամբ զբաղեցրին այդ երկրի ներկայացուցիչները: Հաղթաշավը շարունակվում է նաեւ աշխարհի առաջնությունից հետո: Մի քանի օր առաջ հանդայինական խաղերում կրկին կանանց 10 հազար եւ 3000 մ մրցաշարածություններում նոր գեղազանց արդյունքներ գրանցվեցին: Վան Չյու Սանը երկու մրցաշարածություններում էլ աշխարհի նոր ռեկորդներ սահմանեց, ընդ որում 9 տարվա վաղեմություն ունեցող 3000 մ վազքաշարածության ռեկորդը, որը դատկանում էր նախկին ԽՍՀՄ ներկայացուցիչ Տատյանա Կազանկինային, բարձրացրեց երկու անգամ:

Որո՞նք են Չինաստանի մարզական այս հաջողությունների դատճառները: Որոշ մարզասերներ ենթադրում են, որ Չինաստանի սոցիալ-տնտեսական վերջին մեծ բարեփոխումներն ու առաջընթացը, որոնց շնորհիվ երկրի դայմանները զգալիորեն բարելավվել են, լավ հող են նախադատրաստել մարզական հաջողությունների համար: Չինաստանը մատիր է անցնել արեւմտյան երկրներից, բայց առաջին հերթին մարզական բնագավառում: Միջազգային ասդարեզներում փայլուն հաղթանակների երկրորդ դատճառը շատերը տեսնում են նրանում, որ այդ ձեւով Չինաստանն ուզում է սփոփել ՍՕԿ-ին Պեկինը ընտրել 2000 թ. օլիմդիական մայրաքաղաք: Բայց ԱՄՆ-ի ճնշմամբ ՍՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը դատմել է իր անվան կրթաթոշակ ստանալ Գեորգ Մուրադյանը, դարաբաղցի երեք կոմդոզիտորներ, երաժշտական քննադատներ, հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մենակատարներ, կոնսերվատորիայի ուսանողներ, Չայկովսկու անվան միջնակարգ երաժշտական դդրոցի աշակերտներ: Նրանք բոլորը ամերիկացի իրենց հովանավորներին, որոնց մեջ են Նյու Յորքի «Մետրոդոլիտեն» բատրոնի մենեջերուհի Լիլի Չուրասզյանը, դաշնակահարուհի Անիտա Թերզյանը, ամերիկյան կոմդոզիտոր Նեդ Ռորեմը, էլի որիշներ, դարձյալ այս հիմնադրամի միջոցով ուղարկում են իրենց ձայնագրությունները, երաժշտագետներն իրենց նյութերը եւ նրանց միջեւ ստեղծվում է ամուր բարեկամություն, որը կարծում ենք հնարավորություն կտա հայ երաժիշտներին մտնելու նաեւ միջազգային ասդարեզ:

Այս հայող փորձը, ինչդես շարունակեց Կ. Պետրոսյանը, շատ շուտով կտարածվի մեր մտավորականության մյուս խմբերի վրա՝ նկարիչներ, ճարտարապետներ, կինոյի եւ բատերական գործիչներ, հուսանք նաեւ լրագրողներ եւ այլն: Մանավանդ որ, մեծ թիվ են կազմում համենատ կարողության տեր եւ դատրաստակամ մեր սփյուռքահայ հայրենակիցները: Այսդես. Բոստոնից կոմդոզիտոր Հայկ Բոյաջյանը, ստանձնել է Հայաստանի հարվածային գործիքների նվագախմբի հովանավորությունը, իսկ նրա կինը Բրիջիտ Բոյաջյանը, ցանկություն է հայտնել օգնելու Մատենադարանի ձեռագրերի որեւէ վերականգնողի: Խաղաղության հիմնադրամի միջոցով երգչուհի Էլլադա Չախոյանը ստանձնել է իր անվան կրթաթոշակ կոնսերվատորիայի մեկ առաջավոր ուսանողի համար: Նույն նախաձեռնությամբ հանդես է եկել նաեւ ջութակահար Ալեքսան Թոքատյանը: Ուրագրավ է նաեւ, որ «Մշակույթ» ծրագիրն ընդլայնում է իր ցանցը եւ ներկայացուցիչներ ունի արդեն Ճայկական տարբեր գաղթօջախներում՝ Շահան Արծրունի (ԱՄՆ), նկարիչ Ժան Գազանճյան (Ֆրանսիա) եւ այլն: Իսկ ֆրանսահայ անվանի կոմդոզիտոր Միշել Լեգրանը ծրագրին է տրամադրում տարեկան 200 դոլար: Այս տարի, օրինակ, նոյեմբերի 12-17-ը Հայաստանի Խաղաղության հիմնադրամը մշակույթի եւ արտքին գործերի նախարարությունների հետ համատեղ անց է կացնում դեդյուտների ամենամյա վարատոն-մրցույթ, որի գլխավոր մրցանակը կրելու է Միշել Լեգրանի անունը: Այս անգամ մրցույթը նվիրված է լինելու կինոարվեստին:

Կարեւորն այս ամենում այն է, որ մեր խառն ու անհասկանալի ժամանակներում օգնության հույժ մարդասիրական եւ հրատաղ գործը դրվում է ավելի գործնական եւ լայդ հիմքերի վրա՝ բարատելով ամեն տեսակի դատահանությունն եւ արկածախնդրությունն: Այլատես շատ է դատահել բոլորս հետ, երբ սփյուռքահայ որեւէ գործիչ հարցրել է, թե ստացա՞ք արդյոք մեր ուղարկած փողերը ու շատ է զարմացել, որ դրանք տակավին տեղ չեն հասել: Հանդված ենք, որ կլինեն որիշ շատ անհատներ եւ կազմակերդություններ, որոնք հաս կարող են դատանաղես դիմել Հայաստանի Խաղաղության հիմնադրամ հետեւյալ հասցեով. 775001, ՀՀ, Երեւան, Աբովյան-8, փոխնախագահ Հոսեանտինի Պետրոսյանին, հեռ. 52-63-47:

ԼԵՎՈՆ ԼԱԶԻԿՅԱՆ

Բանկը վարում է ԱՇՈՏԵ ԲԱՂՅԱՆՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՓՈԽԱՐԿՄԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ
ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՌԵԳԻՈՆԱԼ ԿԵՆՏՐՈՆ

FINANCIAL COMPANY

SIGELLA

Ընկերության ֆինանսային բաժանմունքը սկսում է սննդամթերքի եւ էներգակիրների ներմուծման լայնածավալ ծրագիր

ՁՄԵՌ 93-94

Ընկերությունը առաջարկում է իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց պայմանագրեր կնքել ծրագրի համաձեռ ֆինանսավորման վերաբերյալ, ինչպես նաեւ երաշխավորում է շահույթ հետեւյալ չափերով.

ժամկետները	ռուբլով	տարադրամով
3 ամիս	50%	———
6 ամիս	120%	25%
12 ամիս	350%	55%

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է

Ընկերությունը բոլոր ավանդատուներին հնարավորություն է ընձեռում ադրանքների ձեռքբերում առավելագույն ինքնարժեքով:
SIGELLA ընկերության ֆինանսային բաժանմունքը հայտարարում է

SIGELLA - ԲԱՆԿ

բաց տիպի բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի ինքնատիպ բաժանորդագրության մասին: Ընդ որում տրվում է հնարավորություն բաժնետոմսեր ձեռք բերել անկանխիկ՝ խնայողական գրքույկներից եւ հաշվարկային հաշիվներից:

Մեկ բաժնետոմսի գինն է 10000 ռուբլի:
Դիվիդենտների վճարումը՝ կես տարին մեկ, կանխիկ դրամով:

Սեր հասցեն՝ Երեւան, Պուշկինի փ. 3ա, (Ժուռնալիստների Տուն, II հարկ)
հեռախոս՝ 564757, ֆաքս՝ 562195

ԴԱՇԻՆՔ-ԱՎԻԱ

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԹՌԻՉՔԻ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՍԿՎԱ,
ԻԺԵՎՍԿ,
ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ,
ԱՍՏՐԱԽԱՆ

Տոմսերը վաճառվում են՝ Մաշտոցի Պողոտա 40 («Գեղարվեստական սրահ» խանութ), Մուրացանի փողոց 113/3, «Զվարթնոց» օդանավակայան, տոմսարկղ թիվ 1

Հեռ. 53-83-47, 45-25-80, 52-79-22

LIMENS

ԼԻՄԵՆՍ ՍՊԸ

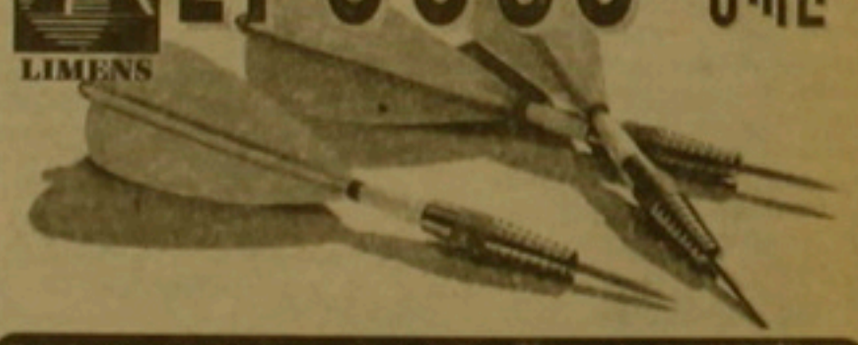

Հարմարավետ հանգստի բացառիկ հնարավորություն Շվեյցարիայում (Լյուցեռն)

ՀՀ թիմի մասնակցությամբ էախտարի աշխարհի առաջնության այցելություն

Բարձրակարգ ավտոմեքենաների ձեռքբերում

Ուղեգրի տեւողությունները՝ 7, 9, 12 օր: Հոկտեմբերի 23-ից մինչեւ նոյեմբերի 3-ը:
Հայտերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը:

Հեռախոս՝ 57-03-30, 52-12-48, 55-45-58, 55-36-30

ALEV company

«ԱԼԵՎ» ֆիրման ընդունում է բնակչությունից եւ հիմնարկներից ժողովրդական սպառման ապրանքներ, կենցաղային սարքեր, սնունդ, սիգարետներ կոմիսիոն հիմունքներով:

Հասցեն՝
Երեւան, «Երեբունի» հյուրանոց,
448 սենյակ, հեռախոս 560570:
Ընդունարան ժամը 10-ից 18-ը:

ԵՎԱ

«Եվա» ուսումնական կենտրոնը կազմակերպում է հետեւյալ ընդունելությունը հետեւյալ մասնագիտություններով.

- տոնիստուհիական գործ. ծրագրավորման լեզուների եւ փաթեթների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա,
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառում հաշվապահության մեջ,
- անգլերեն լեզու (ուսուցում արագացված կամ ավանդական մեթոդով)
- կոմերցիոն եւ էրիկացիա,
- մերսում:

Դասընթացները վճարովի են, 1-3 ամիս տեւողությամբ: Շրջանավարտները կստանան վկայական եւ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Ընդունելությունը՝ ամեն օր (բացի կիրակիից, ժամը 11.00-17.00-ը, Սարյան 4 հասցեով (Ս. Սարյանի տան բանգարանի դիմաց): Հեռ.՝ 58-21-22

ԼՈՒՍԱՆ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է ԿՈՄԵՐՑԻՈՆ ՉՎԵՐԹԵՐ

ՍԻՐԻԱ Երեւան-Հալեպ-Երեւան ամեն երկուշաբթի

Ցածր գներով առաջարկում է նաեւ անհատական եւ խմբային տուրիստական ճանապարհորդություններ

ՍԻՐԻԱ (Հալեպ 7 օրով),

Ինքնաթիռներում տեղեր կարող ենք հատկացնել ֆիրմաներին եւ խմբային գրոսաշրջիկներին:

ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ԹՌԻՉՔԻ ՕՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԵԼԻ Է ԻՄԱՆԱԼ
52-17-68, 58-68-17 ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐՈՎ:
ԱՇԽԱՏՈՒՄ ԵՆ ՇԱԲԱԹՎԱ ԲՈԼՈՐ ՕՐԵՐԻՆ:

ՀԱՍՑԵՆ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 30 ՊԱՐԿԱՅԻՆ ԱՌԱՋԵՐԴՅԱՆՑ

ONAISIS CO. LTD

☎ 594-632

«ՕՆԱԻՍԻՍ» ֆիրման շարունակում է իր գովազդային գործունեությունը եւ ընդունում է ավանդներ հետեւյալ պայմաններով

1993 թ. բողարկման բաղադրամները ընդունվում են	1961-92 թթ. բողարկման բաղադրամները ընդունվում են
3 ամիս 65%	3 ամիս 60%
6 ամիս 160%	6 ամիս 150%
9 ամիս 280%	9 ամիս 240%
12 ամիս 520%	12 ամիս 500%

Նվազագույն գումարը 100 000 ռուբլի:

Աճի հյուրանոց 6-րդ հարկ 632 սենյակ. 6-րդ հարկ 500 սենյակ

Prima թատերաշրջան

Թատրոն Լաբորատորիան հրավիրում է

Սեպտեմբեր 18, 19, ժամը 16.00-ին
Միշել դը Գելդերոդ՝ «Խեղկատակների դպրոց»
Սեպտեմբեր 23, 24, 26, 27 ժամը 18.00-ին
Վիլյամ Սարոյան՝ «Օդերա-Օդերա»
Պատրաստվում է բեմադրության
Էժեն Իոնեսկո՝ «Ոնգեղջյուր»

Տոմսերը վաճառվում են տոմսարկղում ամեն օր ժամը 11:00-ից 17:00-ն
Հասցեն՝ Գրիգոր Լուսավորչի 6, Գ. Սունդուկյանի անվան ակադեմիական թատրոնի շենքում
Տեղեկությունների համար զանգահարել 586632
Թատրոնի գեղ. ղեկավար՝ Ա. ՄԱՇՄԱՆՅԱՆ

Թատրոնի հովանավոր է «ԳՈՅԱԿԸ»

Տիրոջը եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻԹԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր ՀԱՍԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տպարան ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Apple® Macintosh® համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
Editor H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Գերթի ձեւավորման եւ տարատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱԲՅԱՆ

Հրատարակված է տպագրության՝ 15.9.1993

digitised by A.R.A.R.@